

Sławomir Dudek

Grzegorz Konat

KONDYCJA GOSPODARSTW DOMOWYCH

I kwartał 2022

BADANIA KONIUNKTURY GOSPODARCZEJ INSTYTUTU ROZWOJU GOSPODARCZEGO SGH**Rada Programowa:**

Elżbieta Adamowicz (przewodnicząca), Joanna Klimkowska (sekretarz), Marek Rocki, Marco Malgarini, Gernot Nerb, Ataman Ozyildirim, István János Tóth

Komitety Redakcyjny i adres Redakcji:

Konrad Walczyk (redaktor naczelny)

Sławomir Dudek

Grzegorz Konat

Agnieszka Danelczyk

ul. Madalińskiego 6/8, 02-513 Warszawa

www.sgh.waw.pl/irg

Wydawnictwo:

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

al. Niepodległości 162, 02-554 Warszawa

Wersja elektroniczna czasopisma jest wersją pierwotną

Publikacja została zrecenzowana zgodnie z wytycznymi MNiSW

©Copyright by Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Warszawa 2022

Wszelkie prawa zastrzeżone. All rights reserved.

ISSN 2392-3768

Nr rej. PR 18393

Informacje zawarte w niniejszym czasopiśmie oparte są na wynikach ankietowego badania kondycji ekonomicznej gospodarstw domowych, przeprowadzonego przez IRG SGH po raz 118. W badaniu uczestniczyło 1000 gospodarstw domowych. Metoda badawcza koniunktury opisana jest na stronie:

<https://ssl-kolegia.sgh.waw.pl/pl/KAE/struktura/IRG/koniunktura/Strony/metody.aspx>

SPIS TREŚCI

I.	OMÓWIENIE WYNIKÓW BADANIA	4
II.	WYNIKI SZCZEGÓŁOWE	7
1.	WSKAŹNIK KONIUNKTURY	7
2.	ZBIORCZE ZESTAWIENIE SALD	8
3.	SALDA I ICH SKŁADOWE	9
1)	Zmiana sytuacji finansowej gospodarstw domowych - diagnoza	9
2)	Zmiana sytuacji finansowej gospodarstw domowych - prognoza	10
3)	Ogólna sytuacja ekonomiczna Polski - diagnoza	11
4)	Ogólna sytuacja ekonomiczna Polski - prognoza	12
5)	Koszty utrzymania - diagnoza	13
6)	Zmiana cen - prognoza	14
7)	Bezrobocie w kraju - prognoza	15
8)	Zakupy dóbr trwałego użytku - diagnoza	16
9)	Zakupy dóbr trwałego użytku - prognoza	17
10)	Oszczędności - diagnoza	18
11)	Oszczędności - prognoza.....	19
12)	Obecna kondycja finansowa gospodarstw domowych	20
13)	Stopa oszczędności	21
14)	Zakup samochodu - prognoza.....	22
15)	Zakup domu lub mieszkania - prognoza	23
16)	Remont domu lub mieszkania - prognoza.....	24
III.	STRUKTURA PRÓBY WG CECH RESPONDENTÓW	25
IV.	SUMMARY	26
V.	KONDYCJA GOSPODARSTW DOMOWYCH W 2021 ROKU	27

I. OMÓWIENIE WYNIKÓW BADANIA

1. W I kwartale 2022 r. nastroje gospodarstw domowych nie uległy istotnej zmianie w porównaniu z ostatnim kwartałem roku poprzedniego, co znalazło odzwierciedlenie w nieznacznych (mieszczących się w przedziale od -2,0 do 2,7 pkt) zmianach wartości wszystkich czterech sald składowych wskaźnika kondycji gospodarstw domowych (IRGKGD) w ujęciu kw/kw. Wartość wskaźnika wyniosła w bieżącym okresie -32,9 pkt, tym samym tylko w bardzo niewielkim stopniu, o 0,6 pkt, rosnąc w stosunku do poprzedniego kwartału. Oznacza to jednocześnie pogorszenie się nastrojów względem analogicznego okresu roku poprzedniego o 4,6 pkt. Wynika z tego, że po największym jednorazowym zmniejszeniu się wartości IRGKGD (od czasu rekordowo pesymistycznego II kwartału 2020 r.), jakie miało miejsce w IV kwartale 2021 r., nastroje gospodarstw domowych w Polsce na początku roku 2022 wciąż są bardzo pesymistyczne.

2. W pierwszym kwartale br. dalszemu pogorszeniu uległa ocena ogólnej bieżącej sytuacji gospodarczej kraju. Wartość salda spadła o 4,9 pkt, do -43,6 pkt, osiągając tym samym poziom jedynie o 3,0 pkt wyższy od rekordowo niskiej (najniższej od połowy 2013 r.) wartości z I kwartału 2021 r. Jednocześnie odsetek gospodarstw domowych, których zdaniem ogólna sytuacja gospodarcza kraju poprawiła się bądź pozostała bez zmian, zmniejszył się w stosunku do poprzedniego kwartału o 5,0 pkt proc.

Tylko nieznacznie mniej pesymistycznie ankietowani postrzegają perspektywy gospodarki w kolejnych miesiącach. Choć wartość salda prognostycznego nieznacznie zwiększyła się względem poprzedniego kwartału (o 2,4 pkt, do poziomu -40 pkt), to nadal jednak jest ona o 7,0 pkt niższa niż rok wcześniej, najniższa od IV kwartału 2020 r.

3. Oceny bieżącej sytuacji finansowej gospodarstwa domowego w I kwartale 2022 r. nie uległy zasadniczej zmianie w stosunku do okresu poprzedniego. Wartość salda zwiększyła się zaledwie o 0,5 pkt, do -28,3 pkt, osiągając poziom niższy o 3,9 pkt niż rok wcześniej i najniższy od II kwartału 2013 r.

Równie niewielkiej poprawie uległy przewidywania gospodarstw domowych w kwestii ich przyszłej sytuacji finansowej. W I kwartale br. wartość salda wzrosła o 2,7 pkt, do -25,3 pkt (poziomu niższego o 12,4 pkt niż w analogicznym kwartale roku 2021). Udział w próbie ankietowanych, którzy uważają, że sytuacja pogorszy się „bardzo”, zmniejszył się w bieżącym okresie z 19,9% do 18,1%, nadal jednak jest to odsetek najwyższy od wielu lat i wyższy niż w okresie drastycznego pogorszenia się nastrojów po wybuchu pandemii COVID-19 na początku roku 2020. Można przypuszczać, że na utrwalenie się negatywnych ocen respondentów w zakresie obecnej i przyszłej własnej sytuacji finansowej gospodarstw domowych wpłynęły przede wszystkim obawy inflacyjne.

4. Zasadniczej zmianie nie uległy przewidywania gospodarstw domowych w kwestii ewentualnego wzrostu bezrobocia. Tylko nieznacznie więcej ankietowanych niż w poprzednim kwartale (wzrost wartości salda o 0,6 pkt, do poziomu 36,8 pkt) uważa, sytuacja w tym względzie ulegnie pogorszeniu. Nadal jest to jednak wartość o 16,2 pkt wyższa niż w analogicznym kwartale roku 2021. Za zwiększenie się wartości salda odpowiada przede wszystkim wzrost odsetka ankietowanych, którzy przewidują znaczny wzrost bezrobocia – z 23,3% w IV kwartale 2021 r. do 25,7% w okresie bieżącym.

5. W I kwartale 2022 r. wartość salda odpowiedzi na pytanie o bieżące koszty utrzymania pozostała zasadniczo na tym samym poziomie, co kwartał wcześniej, doświadczając tylko bardzo niewielkiego spadku o 0,9 pkt, do 54,7. Wciąż było to jednak aż o 20,3 pkt więcej niż przed rokiem. Wartość ta już kolejny kwartał utrzymuje się zatem na poziomie najwyższym od 1996 r., czyli od początku prowadzonych przez IRG SGH badań koniunktury gospodarstw domowych (bieżące wskazanie jest drugim najwyższym, po tym z poprzedniego kwartału, wynoszącym 55,6 pkt). Biorąc pod uwagę, że w miesiącu, w którym przeprowadzono badanie (styczeń 2022 r.), wskaźnik inflacji bazowej, obliczany przez Narodowy Bank Polski, osiągnął (w ujęciu r/r) wysokość 9,4%, czyli poziom

najwyższy od 2000 r., odczucia uczestników badania wydają się znajdować potwierdzenie w danych makroekonomicznych.

Tym bardziej zaskakuje, że w bieżącym kwartale oczekiwania inflacyjne gospodarstw domowych uległy istotnemu obniżeniu. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o prognozowaną zmianę cen wyniosła 60,3 pkt, co oznacza spadek wobec IV kwartału 2021 r. aż o 10,8 pkt oraz o 4,5 pkt wobec analogicznego okresu roku poprzedniego, i co jest poziomem najniższym od III kwartału 2019 r. Za tę zmianę w wartości salda odpowiedzialny był przede wszystkim spadek o 10,4 pkt proc. względem poprzedniego kwartału odsetka ankietowanych gospodarstw domowych, które przewidują przyspieszenie inflacji w kolejnych 12 miesiącach (z 56,9% do 46,5%). Zmiana ta może wynikać z rosnących oczekiwań gospodarstw domowych, że w najbliższych miesiącach zaczną odnosić skutki antyinflacyjne działania Rady Polityki Pieniężnej, która nieprzerwanie od października 2021 r. podnosi stopy procentowe.

6. Poprawa w kwestii oczekiwań inflacyjnych nie wpłynęła jednak na oceny warunków kształtujących decyzje gospodarstw domowych w kwestii zakupu dóbr trwałych, które to oceny w bieżącym okresie uległy dalszemu pogorszeniu. Wartość salda odpowiedzi w I kwartale 2022 r. wyniosła -23,5 pkt, była więc o 8,5 pkt niższa niż w poprzednim okresie i o 4,9 pkt niższa niż rok wcześniej. To jednocześnie trzecia najniższa wartość tego salda od początku pandemii COVID-19. Odsetek badanych, którzy oceniają bieżący klimat do zakupu dóbr trwałego użytku jako niekorzystny, wzrósł z 31,1% w IV kwartale 2021 r. do 37% w styczniu 2022 r.

Na początku 2022 r. całkowitemu zniwelowaniu uległ także przejściowy wzrost optymizmu gospodarstw domowych w kwestii przewidywanych przyszłych zakupów dóbr trwałych. Po skokowym wzroście wartości salda w IV kwartale 2021 r. (o 10,9 pkt względem okresu poprzedniego), w I kwartale 2022 r. nastąpił jej spadek o 10,3 pkt, do poziomu 16,4 pkt, a więc bardzo zbliżonego do tego z III kwartału ubiegłego roku (15,7 pkt) i takiego samego jak w II kwartale 2021 r. Odpowiada za to przede wszystkim spadek o 8,3 pkt proc. odsetka respondentów, którzy przewidują, że ich zakupy tego typu dóbr będą w przyszłości większe (z 50,1% do 41,9%). Wartość ta jest jednak nadal wysoka, co prawdopodobnie pozostaje w związku z oczekiwaniami inflacyjnymi gospodarstw domowych.

7. Dość istotnie zmalało również zainteresowanie gospodarstw domowych nabyciem w najbliższych 12 miesiącach samochodu. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o prawdopodobieństwo takiego zakupu zmniejszyła się o 5,7 pkt, z -67,8 pkt do -73,5 pkt, co jednocześnie jest wartością o 7,6 pkt niższą niż w analogicznym okresie roku poprzedniego i najniższą od III kwartału 2019 r. W I kwartale 2022 r. odsetek respondentów, którzy oceniają prawdopodobieństwo zakupu samochodu jako „zdecydowanie żadne”, wyniósł 67,1%, co oznacza wzrost o 5,2 pkt proc., z poziomu 61,9% w poprzednim okresie.

8. W I kwartale 2022 r. dalszemu zmniejszeniu uległo również zainteresowanie gospodarstw domowych zakupem, budową lub remontem domu/mieszkania. Jeśli chodzi o zakup nieruchomości mieszkalnej, to wartość salda w styczniu br. zmniejszyła się o 4,4 pkt w stosunku do poprzedniego kwartału (do -68,5), co jednocześnie oznacza spadek aż o 13,9 pkt wobec I kwartału ubiegłego roku i poziom najniższy od II kwartału 2019 r. Odpowiadał za to przede wszystkim najwyższy od 2019 r., wynoszący 68,5%, odsetek gospodarstw domowych oceniających zakup mieszkania jako całkowicie nieprawdopodobny (odpowiedź „zdecydowanie nie”).

9. W podobnym stopniu zmniejszyła się wartość salda dotyczącego prognozowanych wydatków remontowych, kształtując się na poziomie -31,4 pkt, czyli o 3,2 pkt niższym niż w poprzednim okresie, aż o 12,9 pkt niższym niż rok wcześniej i najniższym od II kwartału 2020 r. Spadek wartości salda był związany ze zmniejszeniem się o 3,4 pkt proc. odsetka respondentów twierdzących, że ich zainteresowanie remontem domu/mieszkania w najbliższym czasie jest „dość duże” oraz podobnym (o 2,8 pkt proc.) wzrostem odsetka odpowiedzi, że zainteresowanie jest „niewielkie”. Podstawową przyczyną takich nastrojów gospodarstw domowych są bez wątpienia gwałtownie rosnące w ostatnim

czasie ceny zarówno nieruchomości, jak i materiałów budowlanych. Według GUS, cena 1 m² powierzchni użytkowej budynku mieszkalnego oddanego do użytkowania w I kwartale 2022 r. wzrosła o 6,3% względem analogicznego okresu roku poprzedniego i aż o 15% w ciągu dwóch lat.

10. Pierwszy kwartał 2022 r. był drugim z rzędu, w którym znacząco – względem poprzedniego kwartału (o 7,7 pkt), ale przede wszystkim wobec analogicznego okresu roku poprzedniego (aż o 15,5 pkt) – obniżyła się wartość salda dotyczącego zbilansowania bieżących dochodów i wydatków gospodarstw domowych. Kształtując się na poziomie 6,3 pkt, okazała się być najniższa od I kwartału 2015 r. W bieżącym okresie odsetek gospodarstw domowych, które deklarują, że oszczędzają „nieco” lub „dużo”, wyniósł łącznie 41,1% i był o 6,6 pkt proc. niższy niż w poprzednim kwartale oraz aż o 15 pkt proc. niższy niż pół roku wcześniej. O 4,6 pkt proc. w porównaniu z IV kwartałem 2021 r. (i aż o 8,7 pkt proc. w zestawieniu z III kwartałem) wzrósł natomiast udział respondentów, którzy deklarują, że „wpadają w długi” lub „przejadają oszczędności”.

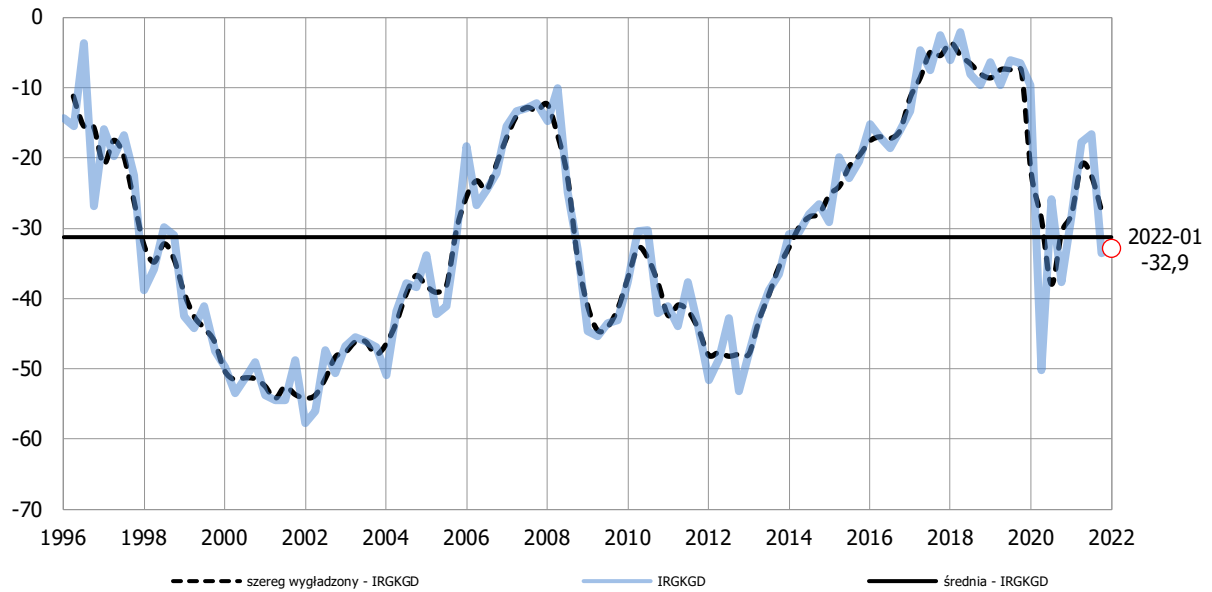
11. Powyższe nie znalazło jednak odzwierciedlenia w pogorszeniu się opinii respondentów na temat warunków kształtujących zdolność gospodarstw domowych do oszczędzania. Po dużym spadku (o 12,8 pkt) między III a IV kwartałem ubiegłego roku, w bieżącym okresie wartość salda odpowiedzi na pytanie o ocenę aktualnej sytuacji w tym względzie wzrosła nieznacznie, o 1,8 pkt, do poziomu -30,6 pkt. Nadal jednak jest to wartość aż o 17,5 pkt niższa niż przed rokiem i najniższa od IV kwartału 2015 r. Co więcej, w bieżącym kwartale ponownie, tym razem o 0,5 pkt proc., do bardzo niskiej na tle historycznych szeregów wartości 29,7%, obniżył się udział w próbie respondentów, którzy uważają, że mamy „dobry” lub „bardzo dobry czas, aby oszczędzać”.

Równie pesymistycznie jak w poprzednim okresie respondenci postrzegają perspektywy oszczędzania w ciągu najbliższych 12 miesięcy. Wartość salda zmniejszyła się o 2,0 pkt do poziomu -29,3 pkt, najniższego od II kwartału 2019 r., a udział ankietowanych, którzy przewidują, że ich oszczędności w tym czasie będą „dość” lub „bardzo duże”, po spadku w IV kwartale o 9,9 pkt proc. w stosunku do okresu poprzedniego, w styczniu 2022 r. zmniejszył się o kolejne 1,4 pkt proc., do 28,7%.

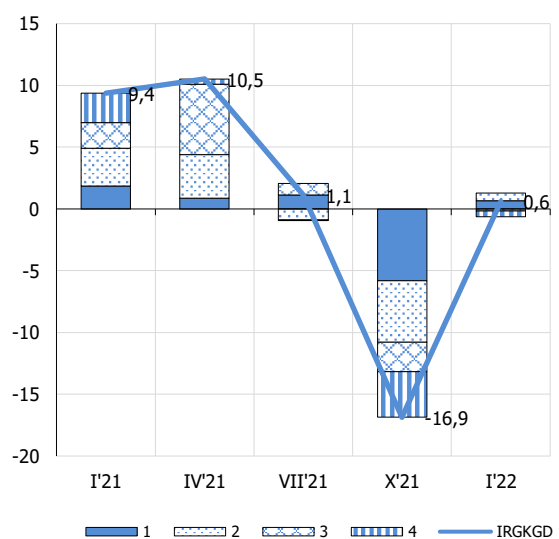
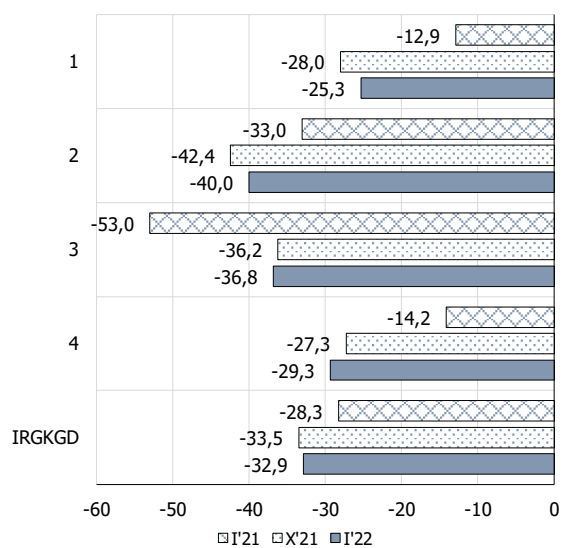
12. Na razie tylko w niewielkim stopniu wpłynęło to jednak na stopę oszczędności. Po wzroście w IV kwartale 2021 r. do poziomu 15,4% (o 0,4 pkt proc. wobec III kwartału), czyli najwyższego w historii jej badania (od IV kwartału 2013 r.), w bieżącym okresie spadła ona do poziomu 14,8% (o 0,6 pkt niższego niż rok wcześniej), czyli bardzo zbliżonego do poziomu sprzed pół roku. Nadal pozostaje na poziomie wyższym od długookresowej średniej, a udział w próbie respondentów, które oszczędzają powyżej 20% swoich dochodów, w bieżącym okresie obniżył się tylko nieznacznie – o 1,5 pkt. proc.

II. WYNIKI SZCZEGÓŁOWE

1. Wskaźnik Koniunktury

Salda składowe	Okres badania					
	X'20	I'21	IV'21	VII'21	X'21	I'22
1. Zmiana sytuacji finansowej - prognoza	-20,3	-12,9	-9,5	-4,9	-28,0	-25,3
2. Ogólna sytuacja ekonomiczna Polski - prognoza	-45,3	-33,0	-18,9	-22,4	-42,4	-40,0
3. Bezrobocie w kraju - prognoza	61,3	53,0	30,2	26,6	36,2	36,8
4. Oszczędności - prognoza	-23,8	-14,2	-12,4	-12,6	-27,3	-29,3
IRGKGD	-37,7	-28,3	-17,7	-16,6	-33,5	-32,9

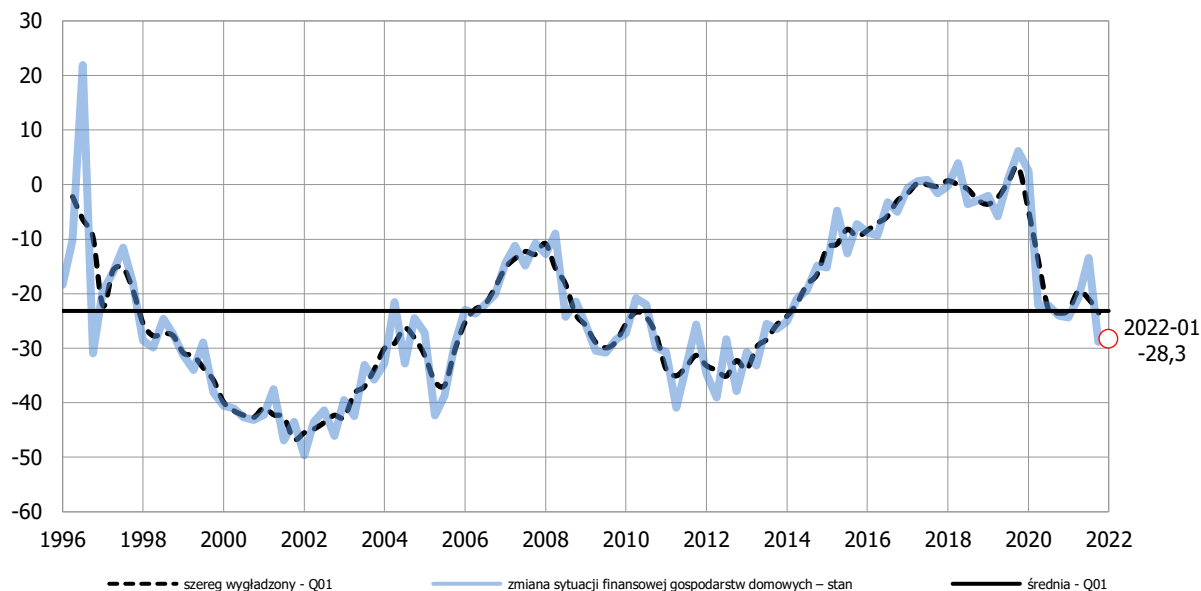
2. ZBIORCZE ZESTAWIENIE SALD

Wyszczególnienie	j.m.	Zmienna	I'21	X'21	I'22	zmiana kw/kw	zmiana r/r
WSKAŹNIK KONDYCJI GOSPODARSTW DOMOWYCH IRG SGH	saldo [pp.]	IRGKGD	-28,3	-33,5	-32,9	0,6	-4,6
1. Zmiana sytuacji finansowej gospodarstw domowych – diagnoza	saldo [pp.]	KGD.FS.S	-24,4	-28,8	-28,3	0,5	-3,9
2. Zmiana sytuacji finansowej gospodarstw domowych – prognoza	saldo [pp.]	KGD.FS.F	-12,9	-28,0	-25,3	2,7	-12,4
3. Ogólna sytuacja ekonomiczna Polski – diagnoza	saldo [pp.]	KGD.GES.S	-46,6	-38,7	-43,6	-4,9	3,0
4. Ogólna sytuacja ekonomiczna Polski – prognoza	saldo [pp.]	KGD.GES.F	-33,0	-42,4	-40,0	2,4	-7,0
5. Koszty utrzymania – diagnoza	saldo [pp.]	KGD.PRA.S	34,4	55,6	54,7	-0,9	20,3
6. Zmiany cen – prognoza	saldo [pp.]	KGD.PRA.F	64,8	71,1	60,3	-10,8	-4,5
7. Bezrobocie w kraju – prognoza (odwrócona skala)	saldo [pp.]	KGD.UNEMP.F	53,0	36,2	36,8	-0,6	16,2
8. Zakupy dóbr trwałego użytku – diagnoza	saldo [pp.]	KGD.MP.S	-18,6	-14,9	-23,5	-8,5	-4,9
9. Zakupy dóbr trwałego użytku – prognoza	saldo [pp.]	KGD.MP.F	8,2	26,7	16,4	-10,3	8,3
10. Oszczędności – diagnoza	saldo [pp.]	KGD.SAV.S	-13,1	-32,4	-30,6	1,8	-17,5
11. Oszczędności – prognoza	saldo [pp.]	KGD.SAV.F	-14,2	-27,3	-29,3	-2,0	-15,2
12. Obecna kondycja finansowa gospodarstw domowych	saldo [pp.]	KGD.FIN.S	21,7	13,9	6,3	-7,7	-15,5
13. Stopa oszczędności	%	KGD.SAVRATE.S	15,4	15,4	14,8	-0,5	-0,6
14. Zakup samochodu - prognoza	saldo [pp.]	KGD.CAR.F	-65,9	-67,8	-73,5	-5,7	-7,6
15. Zakup domu lub mieszkania - prognoza	saldo [pp.]	KGD.HOUSEBUY.F	-54,6	-64,1	-68,5	-4,4	-13,9
16. Remont domu lub mieszkania - prognoza	saldo [pp.]	KGD.HOUSEEXP.F	-18,6	-28,2	-31,4	-3,2	-12,9

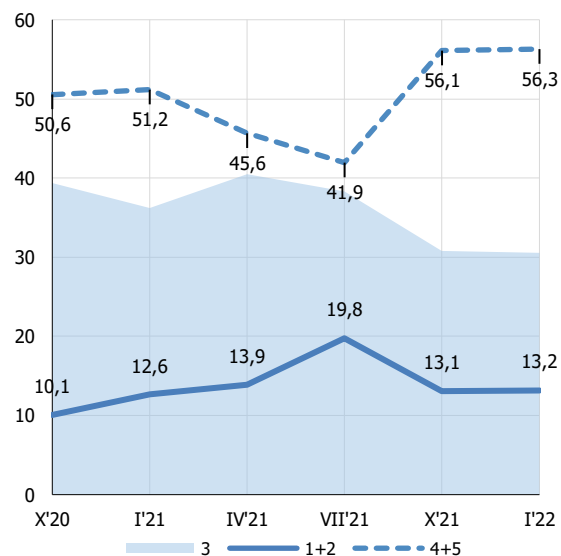
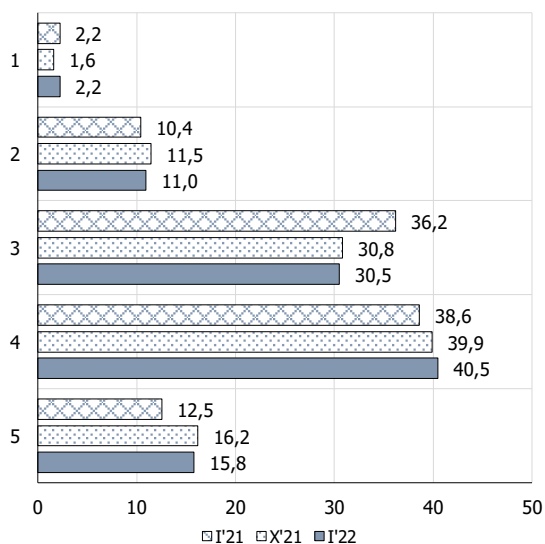
3. SALDA I ICH SKŁADOWE

ZMIANA SYTUACJI FINANSOWEJ GOSPODARSTW DOMOWYCH – DIAGNOZA

Jak oceniają Państwo obecną sytuację finansową swego gospodarstwa domowego w porównaniu z sytuacją sprzed 12 miesięcy?

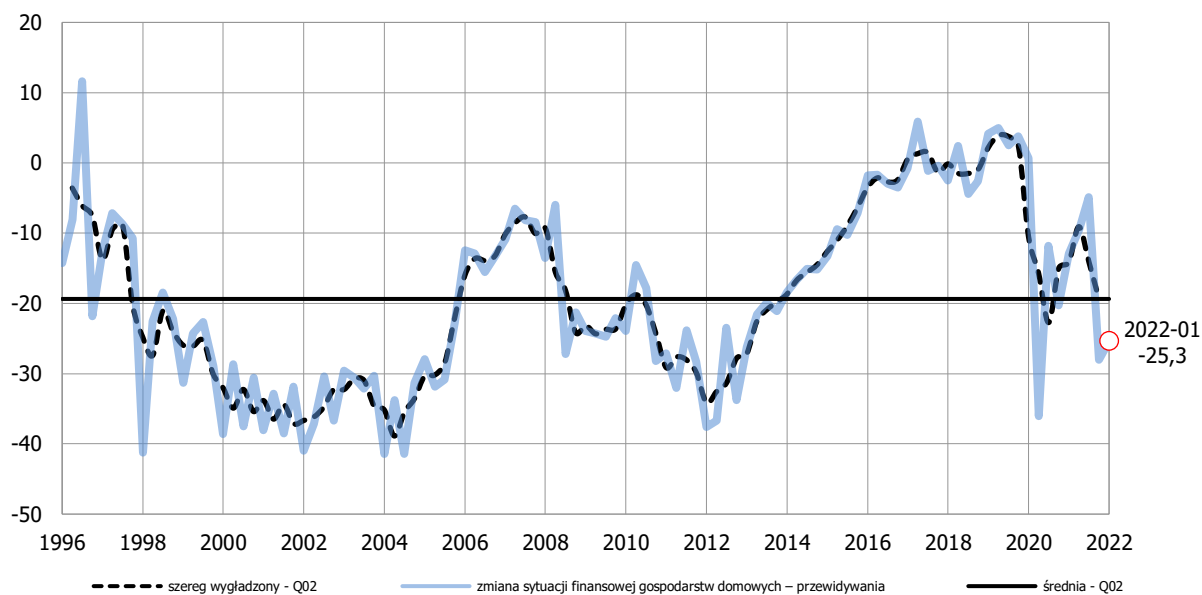

Warianty odpowiedzi - odsetki	Okres badania					
	X'20	I'21	IV'21	VII'21	X'21	I'22
1. poprawiła się bardzo	1,3	2,2	2,0	3,2	1,6	2,2
2. poprawiła się trochę	8,7	10,4	11,8	16,5	11,5	11,0
3. bez zmian	39,4	36,2	40,5	38,3	30,8	30,5
4. pogorszyła się trochę	41,6	38,6	34,0	34,0	39,9	40,5
5. pogorszyła się bardzo	9,0	12,5	11,6	7,9	16,2	15,8
saldo	-24,1	-24,4	-20,7	-13,4	-28,8	-28,3

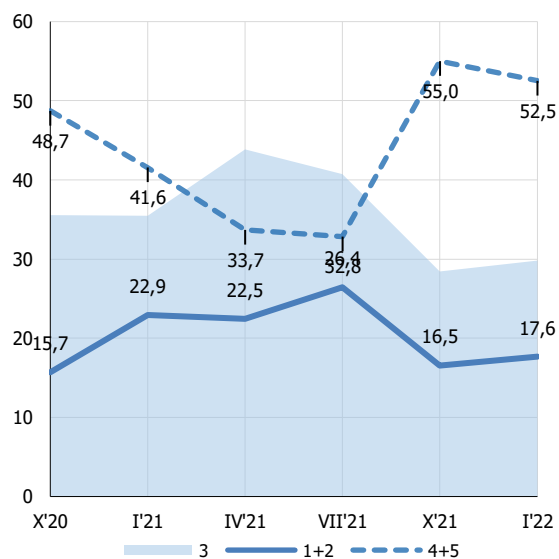
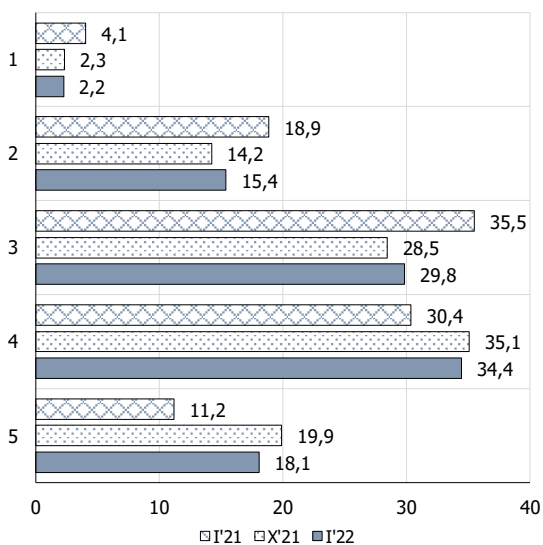

ZMIANA SYTUACJI FINANSOWEJ GOSPODARSTW DOMOWYCH – PROGNOZA

Jak – przypuszczalnie – zmieni się sytuacja finansowa Państwa gospodarstwa domowego w ciągu następujących 12 miesięcy?

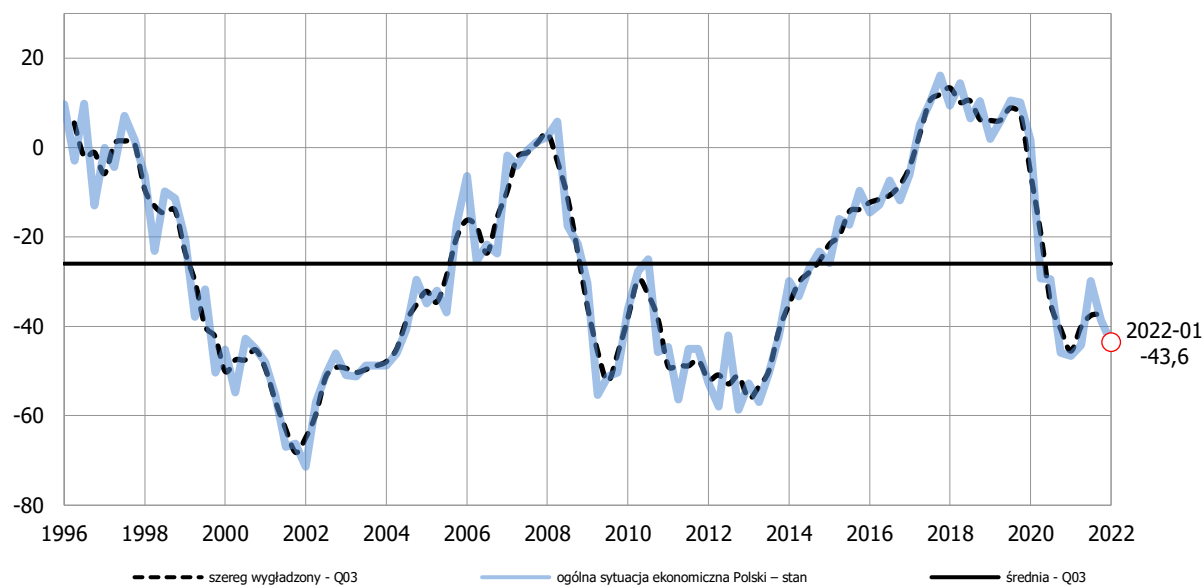

Warianty odpowiedzi - odsetki	Okres badania					
	X'20	I'21	IV'21	VII'21	X'21	I'22
1. poprawi się bardzo	2,5	4,1	2,3	4,1	2,3	2,2
2. poprawi się trochę	13,2	18,9	20,1	22,4	14,2	15,4
3. bez zmian	35,6	35,5	43,9	40,7	28,5	29,8
4. pogorszy się trochę	38,7	30,4	23,6	25,5	35,1	34,4
5. pogorszy się bardzo	10,0	11,2	10,1	7,4	19,9	18,1
saldo	-20,3	-12,9	-9,5	-4,9	-28,0	-25,3

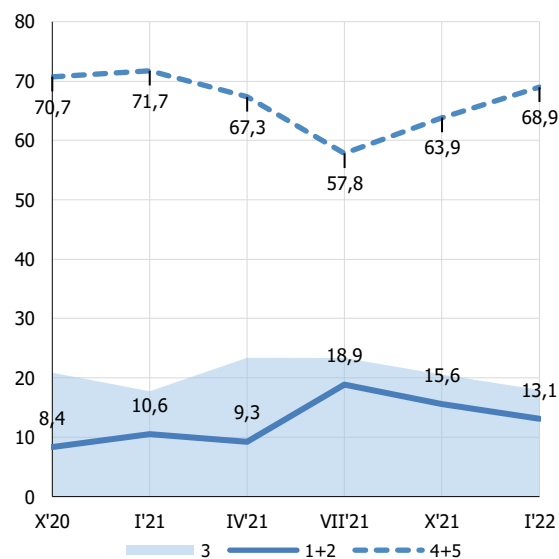
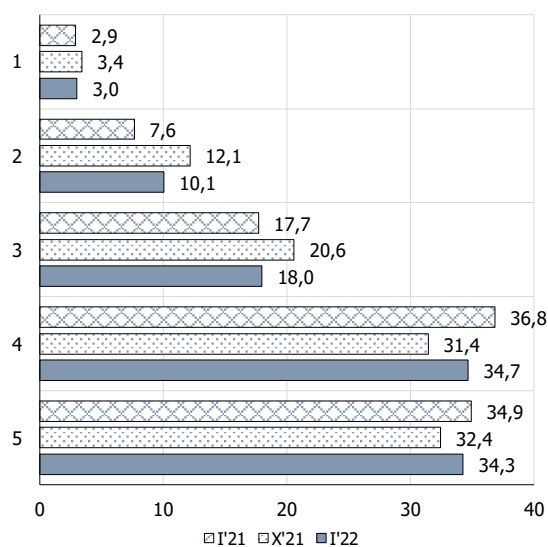

OGÓLNA SYTUACJA EKONOMICZNA POLSKI – DIAGNOZA

Jak zmieniła się, Państwa zdaniem, ogólna sytuacja ekonomiczna Polski w ostatnich 12 miesiącach?

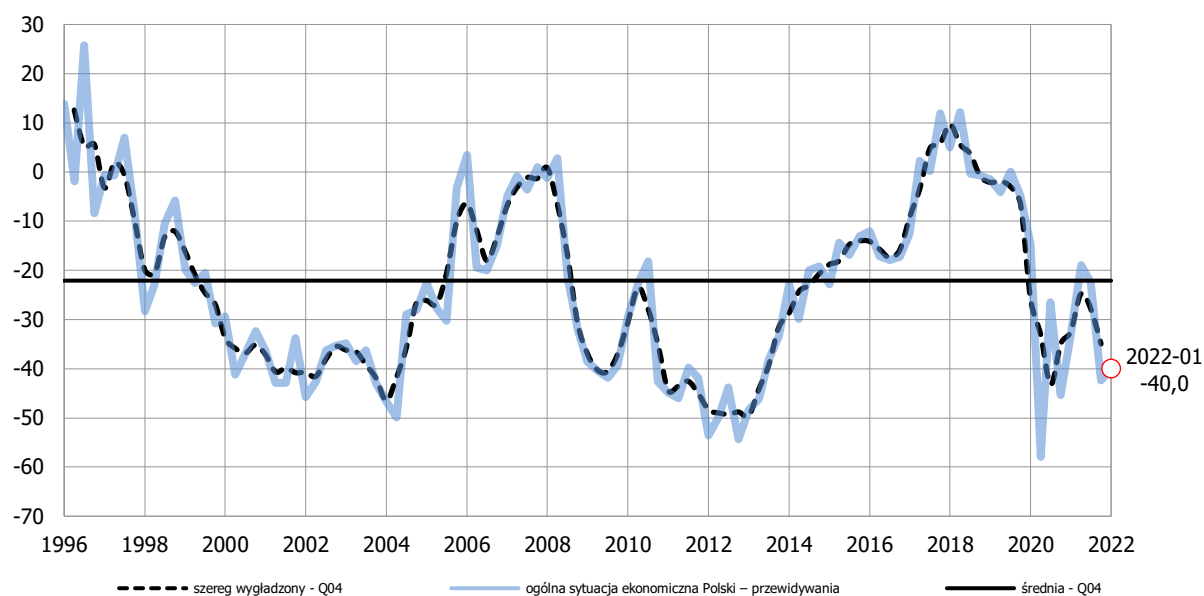

Warianty odpowiedzi - odsetki	Okres badania					
	X'20	I'21	IV'21	VII'21	X'21	I'22
1. poprawiła się bardzo	2,2	2,9	1,8	3,3	3,4	3,0
2. poprawiła się trochę	6,1	7,6	7,5	15,5	12,1	10,1
3. bez zmian	20,9	17,7	23,4	23,3	20,6	18,0
4. pogorszyła się trochę	39,2	36,8	35,3	33,8	31,4	34,7
5. pogorszyła się bardzo	31,5	34,9	32,1	24,0	32,4	34,3
saldo	-45,8	-46,6	-44,2	-29,8	-38,7	-43,6

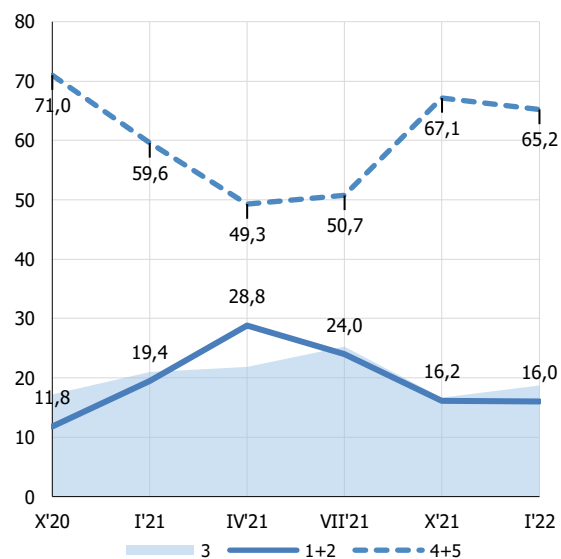
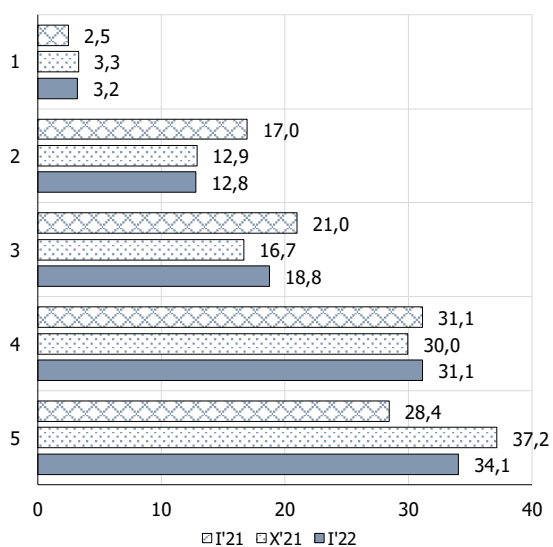

OGÓLNA SYTUACJA EKONOMICZNA POLSKI – PROGNOZA

Jak, Państwa zdaniem, zmieni się ogólna sytuacja ekonomiczna Polski w ciągu następnych 12 miesięcy?

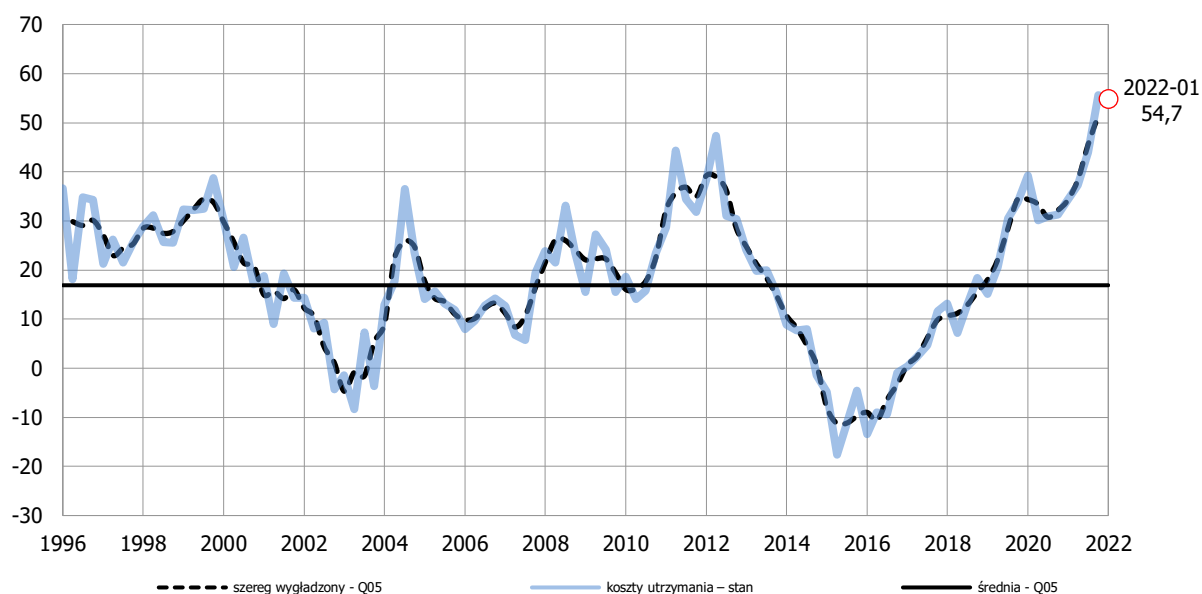

Warianty odpowiedzi - odsetki	Okres badania					
	X'20	I'21	IV'21	VII'21	X'21	I'22
1. poprawi się bardzo	1,8	2,5	3,4	4,7	3,3	3,2
2. poprawi się trochę	10,1	17,0	25,4	19,3	12,9	12,8
3. bez zmian	17,2	21,0	21,9	25,3	16,7	18,8
4. pogorszy się trochę	37,7	31,1	28,5	27,9	30,0	31,1
5. pogorszy się bardzo	33,3	28,4	20,8	22,9	37,2	34,1
saldo	-45,3	-33,0	-18,9	-22,4	-42,4	-40,0

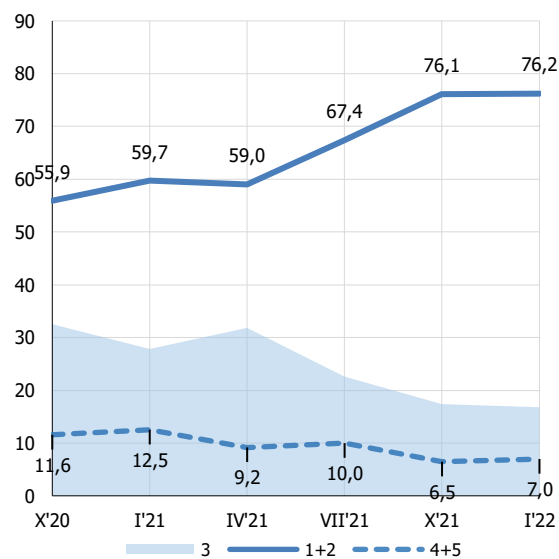
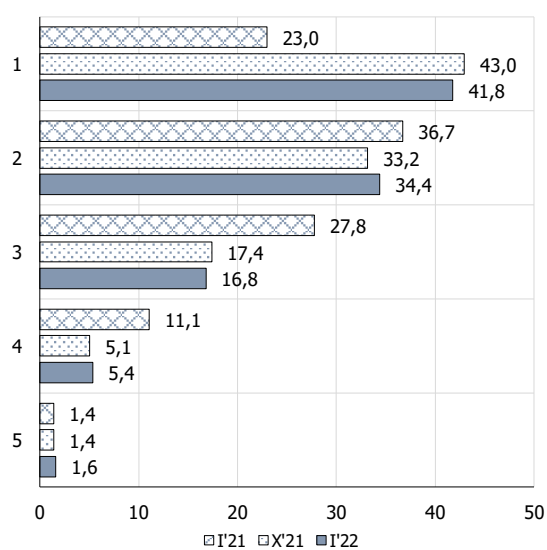

KOSZTY UTRZYMANIA – DIAGNOZA

Czy w porównaniu z sytuacją sprzed 12 miesięcy koszty utrzymania w skali kraju są, Państwu zdaniem, teraz ...?

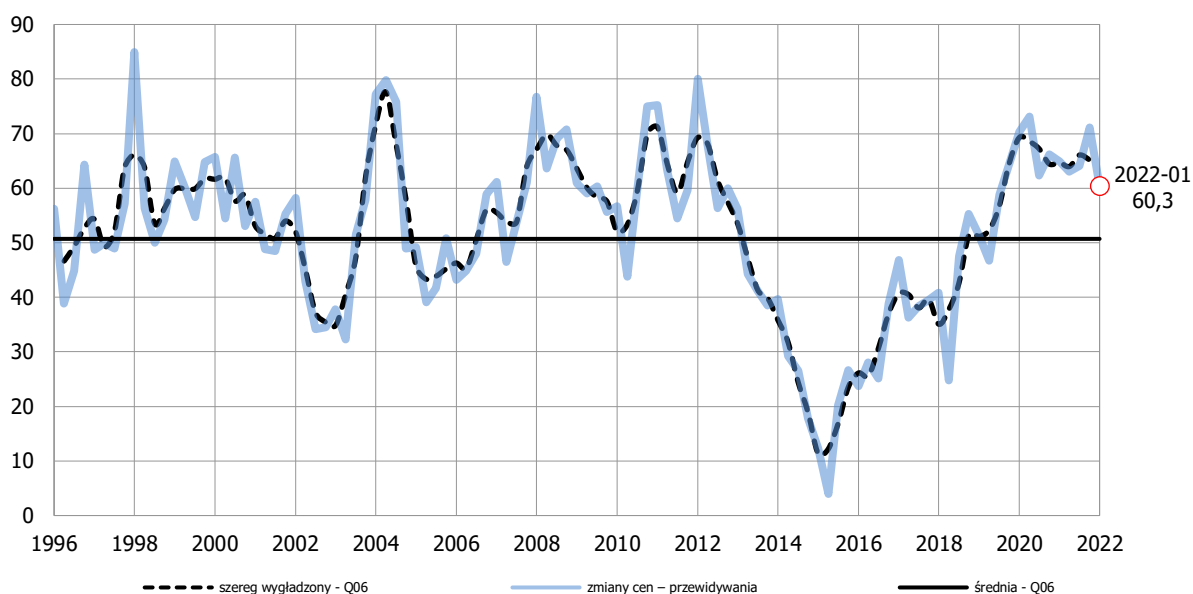

Warianty odpowiedzi - odsetki	Okres badania					
	X'20	I'21	IV'21	VII'21	X'21	I'22
1. wyraźnie dużo wyższe	20,1	23,0	26,3	31,6	43,0	41,8
2. znacznie wyższe	35,9	36,7	32,7	35,8	33,2	34,4
3. nieco wyższe	32,5	27,8	31,8	22,6	17,4	16,8
4. takie same	9,6	11,1	7,6	8,8	5,1	5,4
5. niższe	1,9	1,4	1,6	1,2	1,4	1,6
saldo	31,3	34,4	37,3	43,9	55,6	54,7

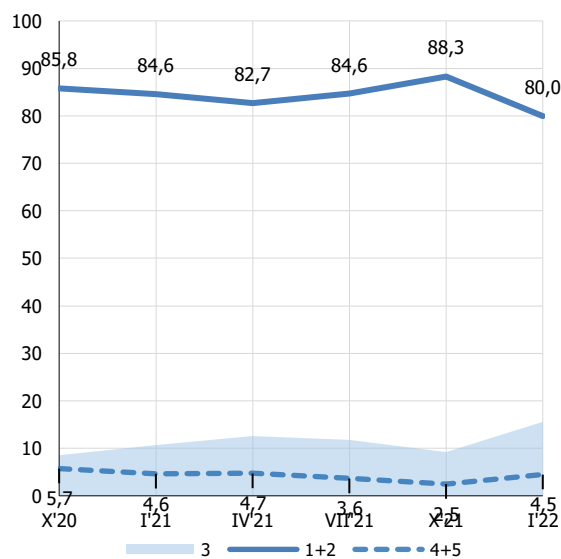
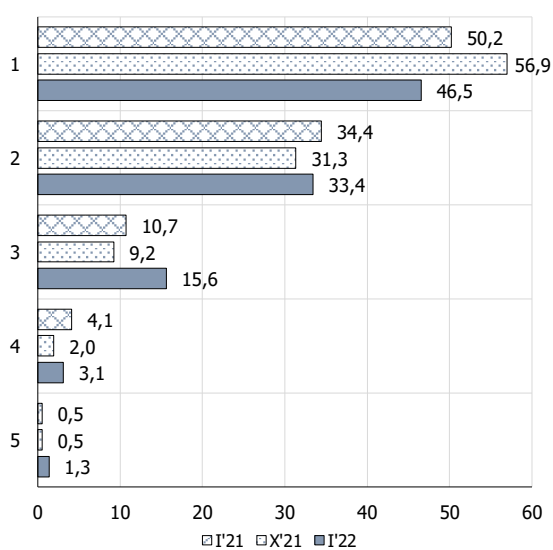

ZMIANA CEN – PROGNOZA

Porównując z tym, co dzieje się teraz, czy Państwo sądzą, że w ciągu najbliższych 12 miesięcy w skali kraju ...?

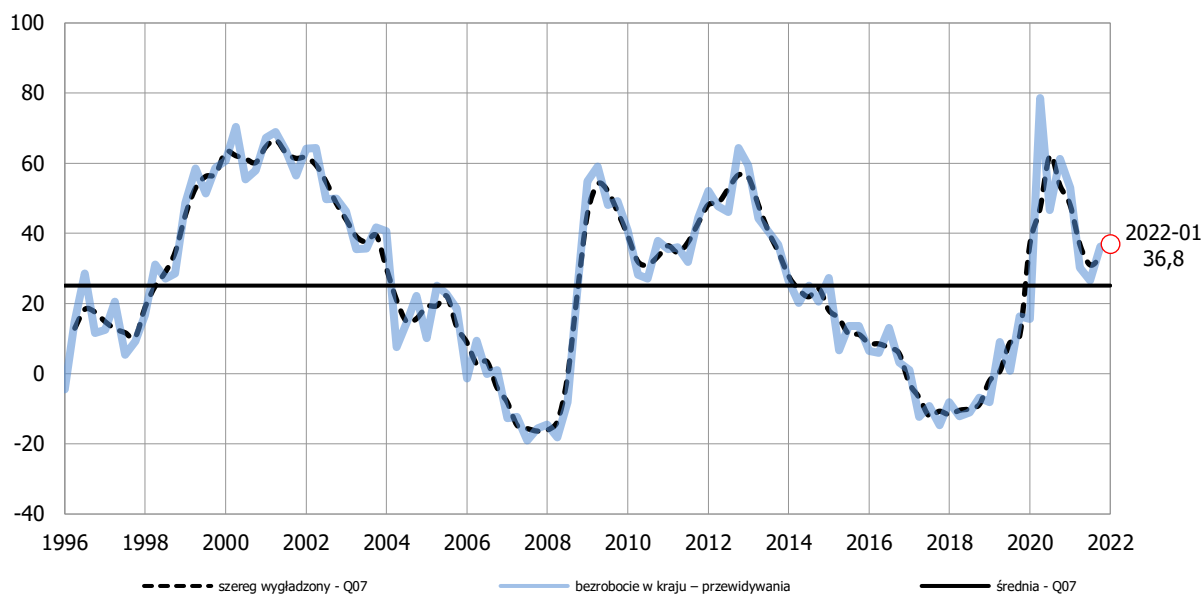

Warianty odpowiedzi - odsetki	Okres badania					
	X'20	I'21	IV'21	VII'21	X'21	I'22
1. wzrost cen będzie szybszy	52,7	50,2	48,3	47,5	56,9	46,5
2. ceny wzrastać będą tak samo	33,1	34,4	34,4	37,1	31,3	33,4
3. ceny wzrastać będą wolniej	8,5	10,7	12,6	11,7	9,2	15,6
4. ceny będą mniej więcej takie same	5,3	4,1	4,4	3,2	2,0	3,1
5. ceny nieco zmaleją	0,4	0,5	0,3	0,4	0,5	1,3
saldo	66,2	64,8	63,0	64,1	71,1	60,3

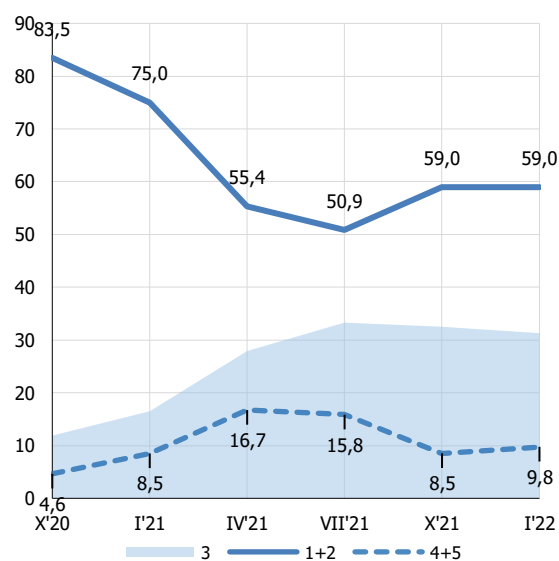
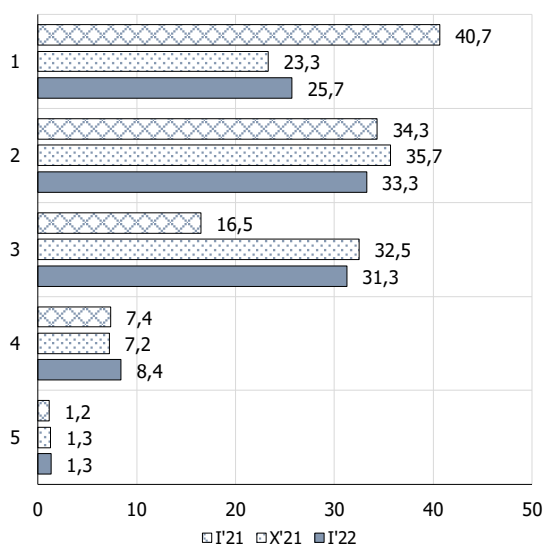

BEZROBOCIE W KRAJU – PROGNOZA

Jak zmieni się, zdaniem Państwa, bezrobocie w kraju w ciągu następnych 12 miesięcy?

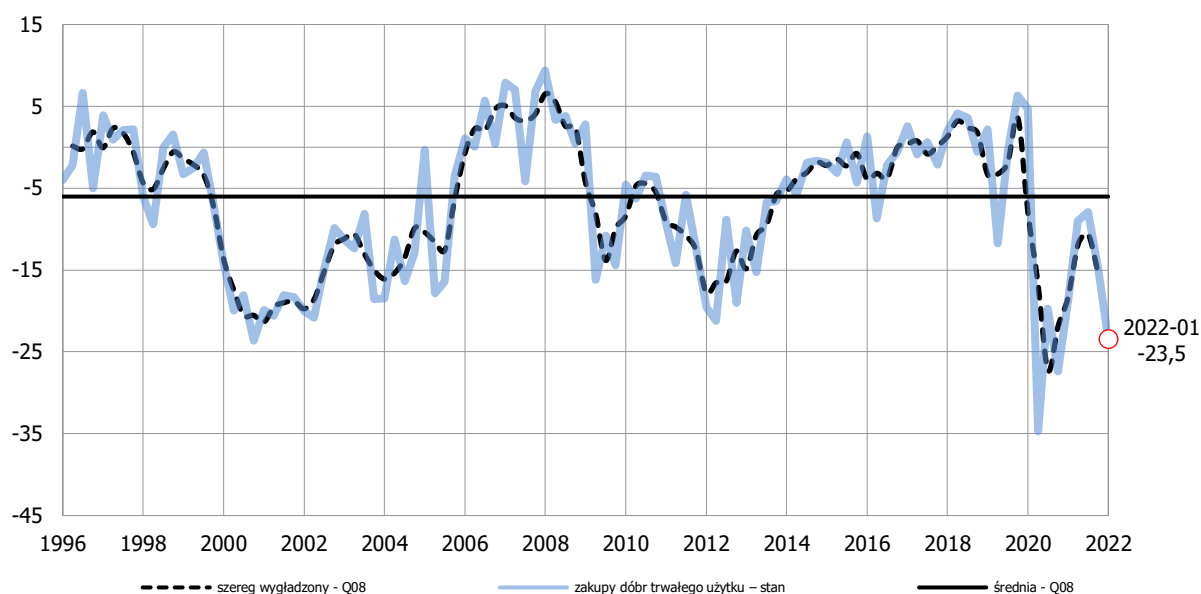

Warianty odpowiedzi - odsetki	Okres badania					
	X'20	I'21	IV'21	VII'21	X'21	I'22
1. znacznie wzrośnie	44,4	40,7	24,3	20,8	23,3	25,7
2. nieznacznie wzrośnie	39,0	34,3	31,1	30,1	35,7	33,3
3. pozostanie takie samo	11,9	16,5	27,9	33,3	32,5	31,3
4. nieznacznie zmaleje	3,9	7,4	14,2	13,3	7,2	8,4
5. znacznie zmaleje	0,7	1,2	2,5	2,6	1,3	1,3
saldo	61,3	53,0	30,2	26,6	36,2	36,8

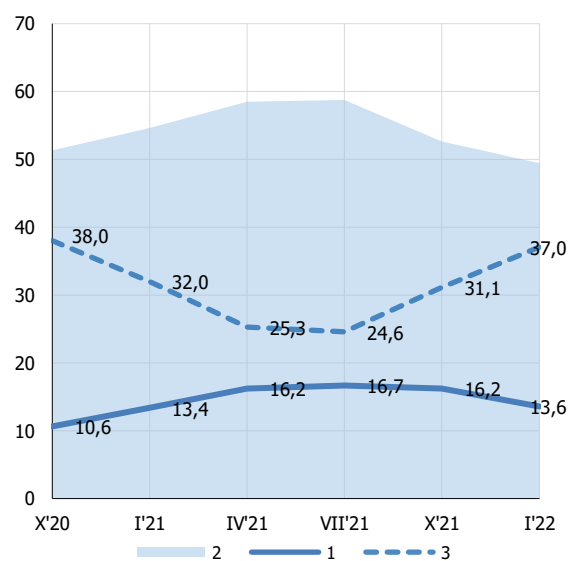
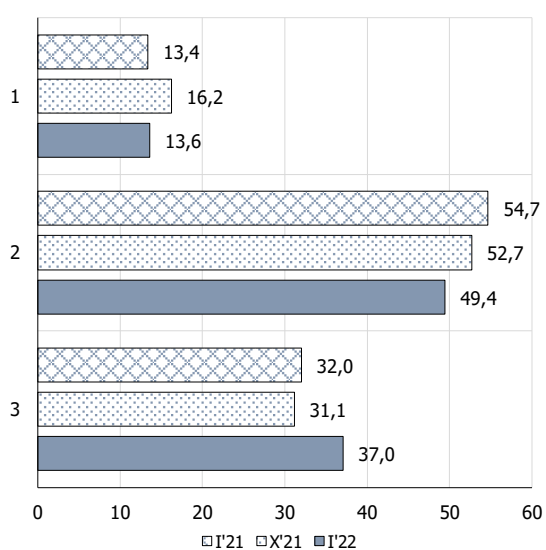

ZAKUPY DÓBR TRWAŁEGO UŻYTKU – DIAGNOZA

Czy sądzą Państwo, że obecnie korzystnie jest kupować dobra trwałego użytku (meble, sprzęt RTV, pralkę, kuchenkę, lodówkę)?

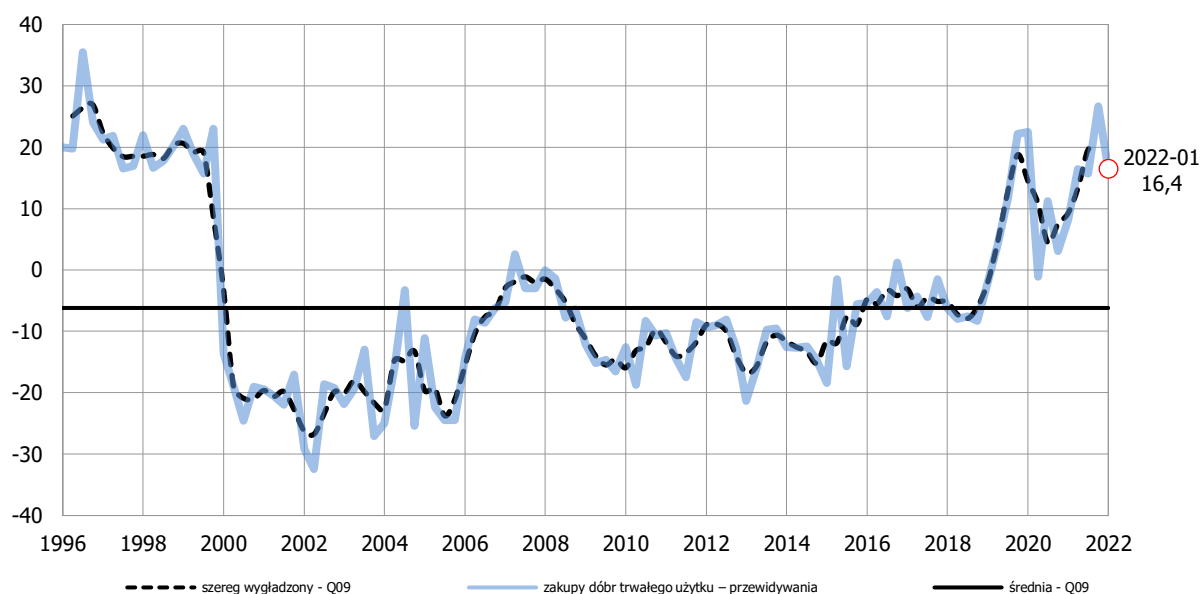

Warianty odpowiedzi - odsetki	Okres badania					
	X'20	I'21	IV'21	VII'21	X'21	I'22
1. tak, teraz właśnie jest odpowiedni czas	10,6	13,4	16,2	16,7	16,2	13,6
2. obecny czas nie jest na to ani dobry, ani zły	51,4	54,7	58,5	58,8	52,7	49,4
3. nie, nie jest to czas odpowiedni	38,0	32,0	25,3	24,6	31,1	37,0
saldo	-27,4	-18,6	-9,0	-7,9	-14,9	-23,5

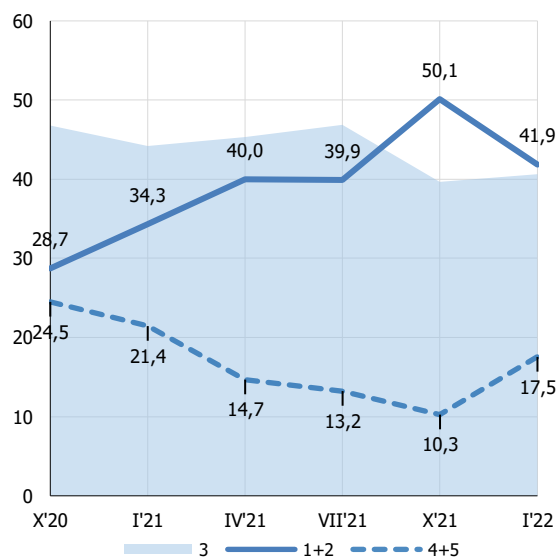
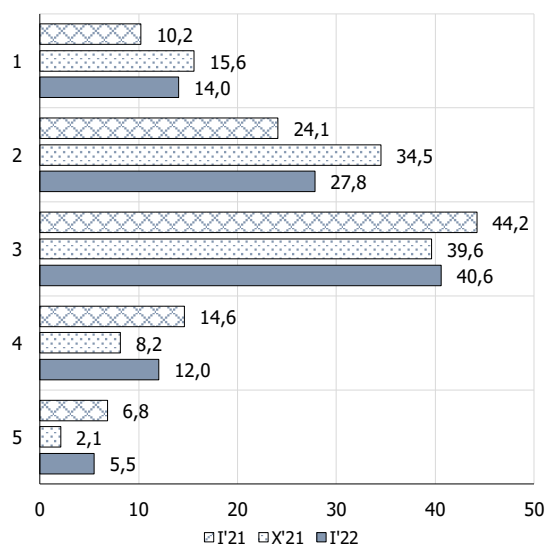

ZAKUPY DÓBR TRWAŁEGO UŻYTKU – PROGNOZA

Czy sądzą Państwo, że Państwa wydatki na zakupy dóbr trwałego użytku w ciągu następnych 12 miesięcy będą w porównaniu z tego typu wydatkami w poprzednich 12 miesiącach ...?

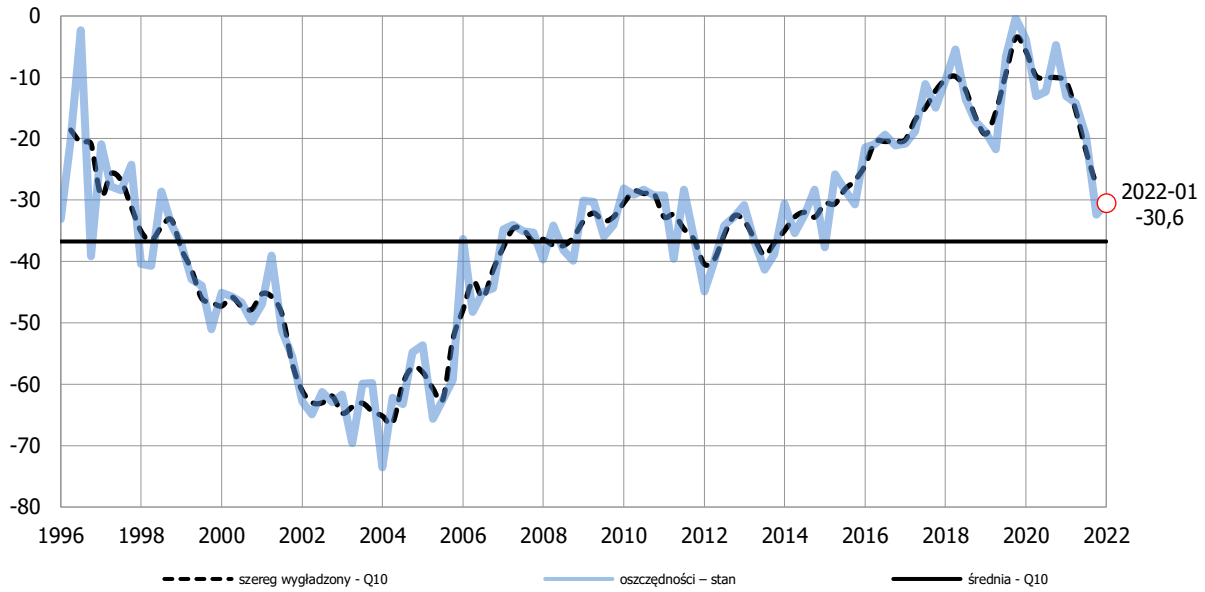

Warianty odpowiedzi - odsetki	Okres badania					
	X'20	I'21	IV'21	VII'21	X'21	I'22
1. dużo większe	7,6	10,2	9,9	8,4	15,6	14,0
2. nieco większe	21,2	24,1	30,1	31,5	34,5	27,8
3. podobne	46,8	44,2	45,4	46,9	39,6	40,6
4. nieco mniejsze	18,9	14,6	12,5	9,7	8,2	12,0
5. dużo mniejsze	5,6	6,8	2,2	3,6	2,1	5,5
saldo	3,1	8,2	16,4	15,7	26,7	16,4

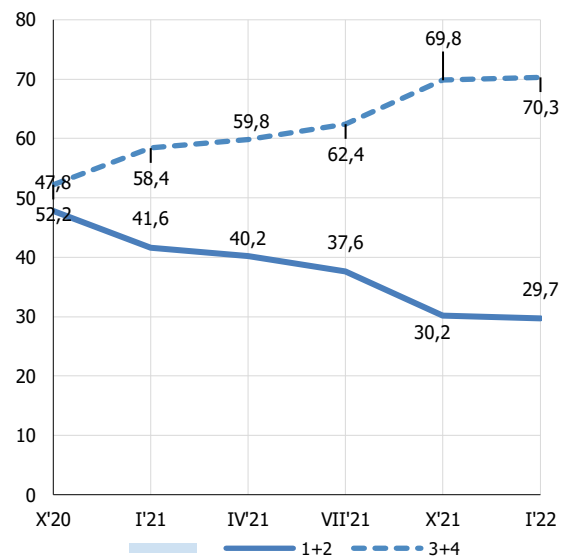
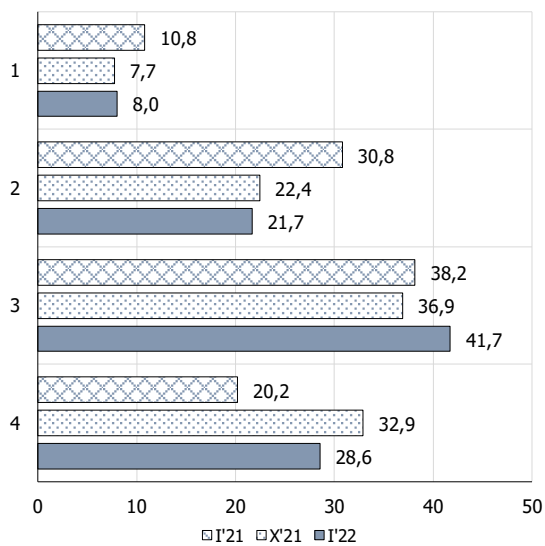

OSZCZĘDNOŚCI – DIAGNOZA

Czy uwzględniając ogólną sytuację ekonomiczną Polski, Państwa zdaniem obecnie jest ...?

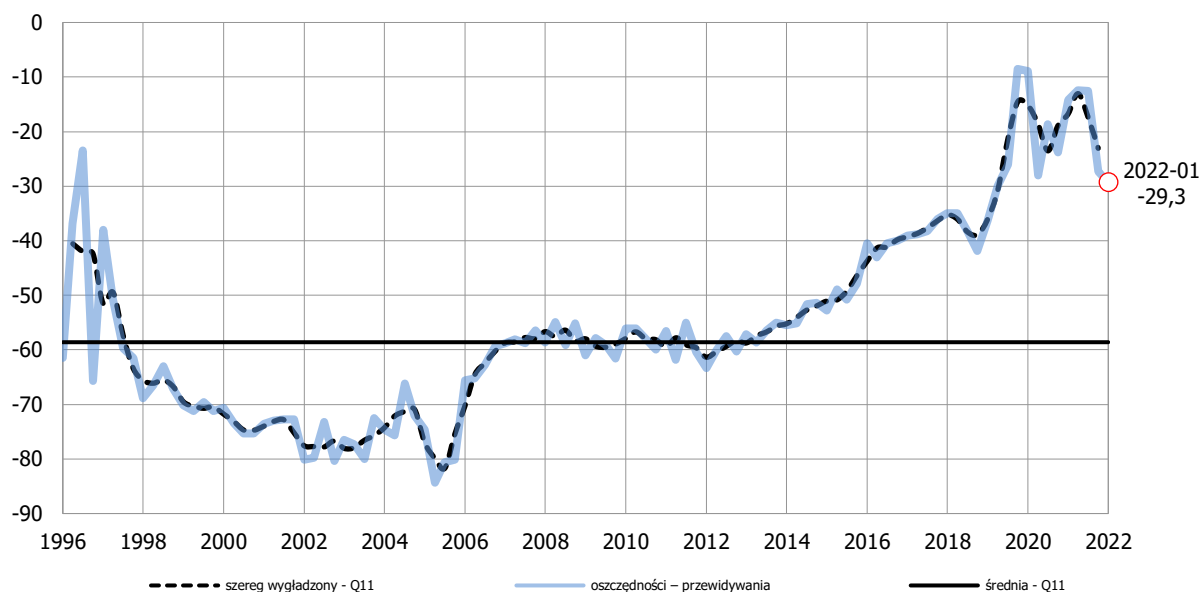

Warianty odpowiedzi - odsetki	Okres badania					
	X'20	I'21	IV'21	VII'21	X'21	I'22
1. bardzo dobry czas, aby oszczędzać	12,9	10,8	10,1	8,8	7,7	8,0
2. dobry czas, aby oszczędzać	34,9	30,8	30,1	28,8	22,4	21,7
3. raczej niekorzystny czas, aby oszczędzać	34,3	38,2	41,0	39,2	36,9	41,7
4. bardzo niekorzystny czas, aby oszczędzać	17,9	20,2	18,9	23,2	32,9	28,6
saldo	-4,7	-13,1	-14,3	-19,6	-32,4	-30,6

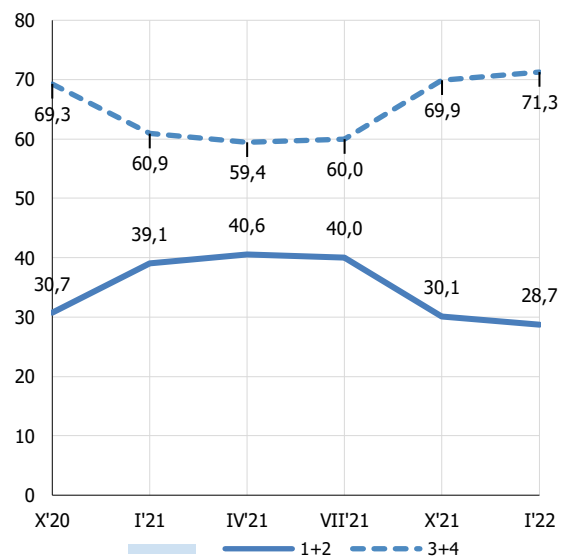
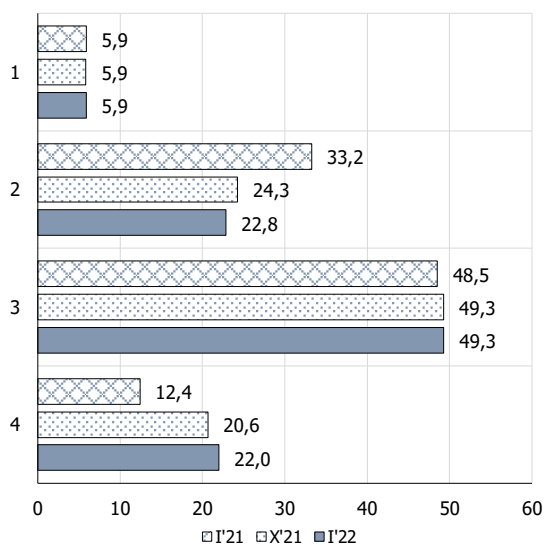

OSZCZĘDNOŚCI – PROGNOZA

Jakie jest prawdopodobieństwo, że w ciągu następnych 12 miesięcy zdołają Państwo zaoszczędzić jakiegokolwiek pieniędzy?

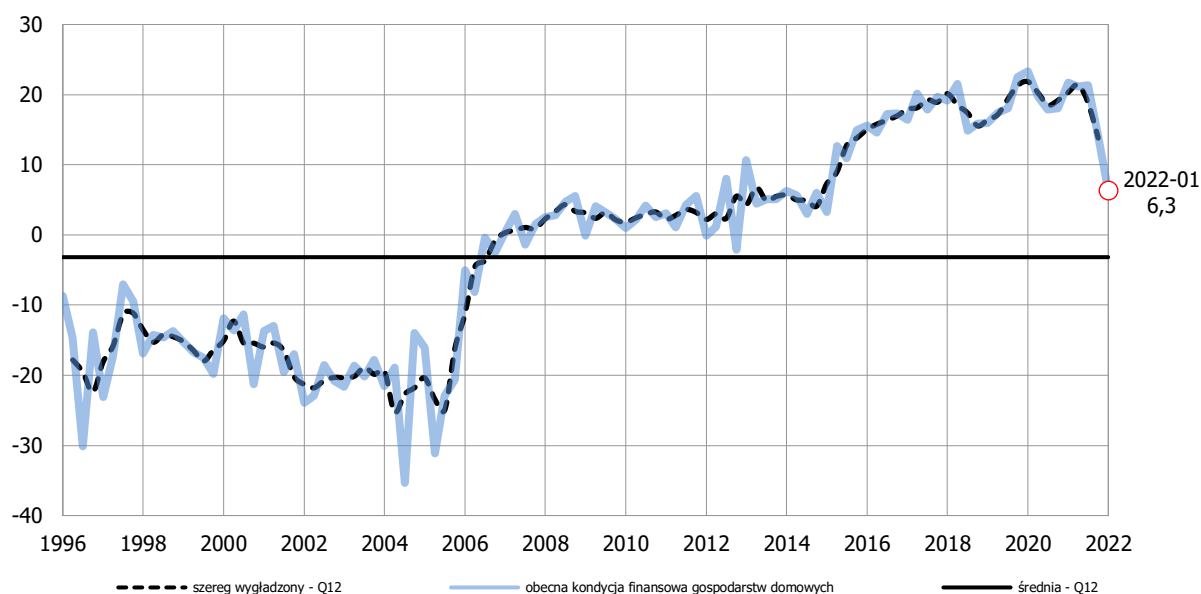

Warianty odpowiedzi - odsetki	Okres badania					
	X'20	I'21	IV'21	VII'21	X'21	I'22
1. bardzo duże	4,6	5,9	7,2	8,1	5,9	5,9
2. dość duże	26,1	33,2	33,4	31,9	24,3	22,8
3. znikome	55,6	48,5	46,4	46,6	49,3	49,3
4. żadne	13,7	12,4	13,0	13,3	20,6	22,0
saldo	-23,8	-14,2	-12,4	-12,6	-27,3	-29,3

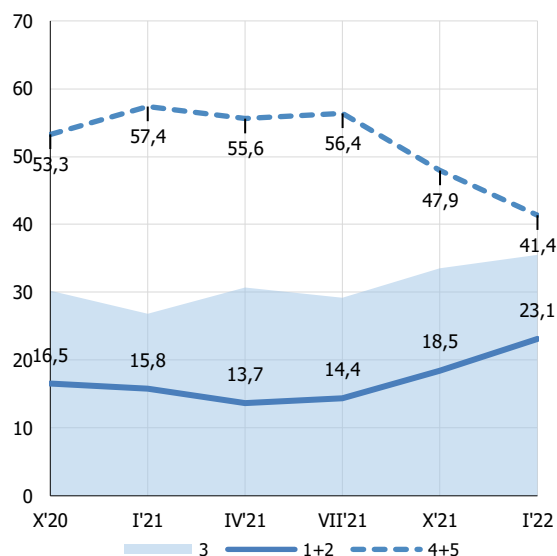
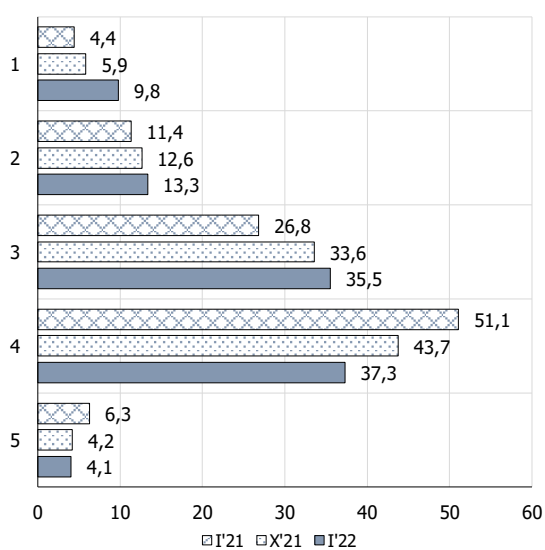

OBECNA KONDYCJA FINANSOWA GOSPODARSTW DOMOWYCH

Która z poniżej wymienionych sytuacji najlepiej opisuje obecną sytuację finansową Państwa gospodarstwa domowego?

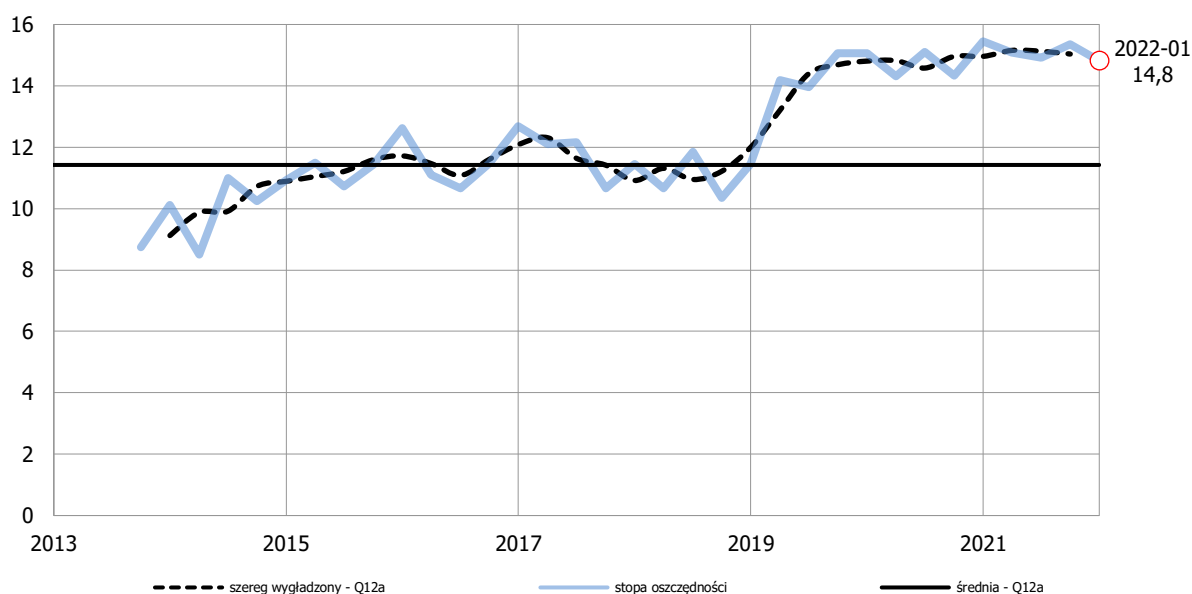

Warianty odpowiedzi - odsetki	Okres badania					
	X'20	I'21	IV'21	VII'21	X'21	I'22
1. wpadamy w długi	4,8	4,4	4,0	3,8	5,9	9,8
2. przejadamy nasze oszczędności	11,7	11,4	9,6	10,6	12,6	13,3
3. nasz dochód z trudem starcza	30,2	26,8	30,7	29,2	33,6	35,5
4. nieco oszczędzamy	49,2	51,1	51,1	52,0	43,7	37,3
5. dużo oszczędzamy	4,0	6,3	4,5	4,4	4,2	4,1
saldo	18,0	21,7	21,2	21,3	13,9	6,3

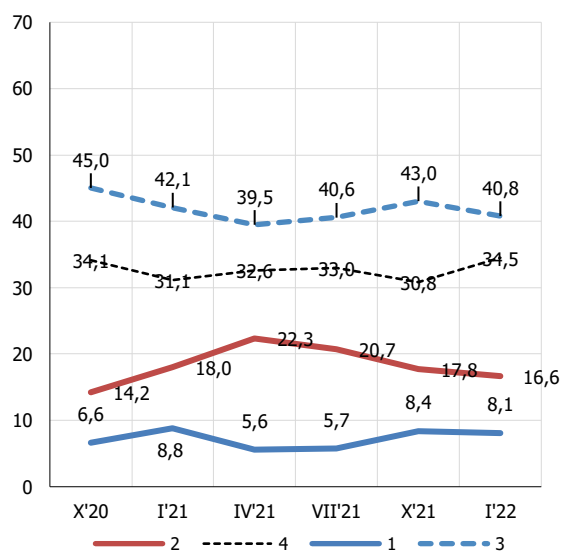
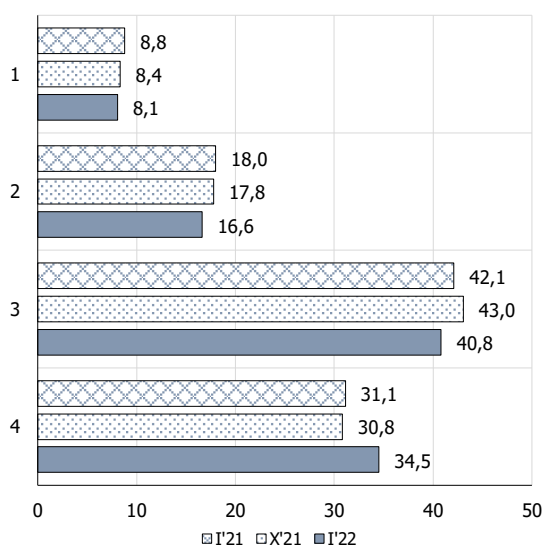

STOPA OSZCZĘDNOŚCI

Jaki procent swoich miesięcznych dochodów przeznaczyci Państwo w tym i poprzednim miesiącu na oszczędności?

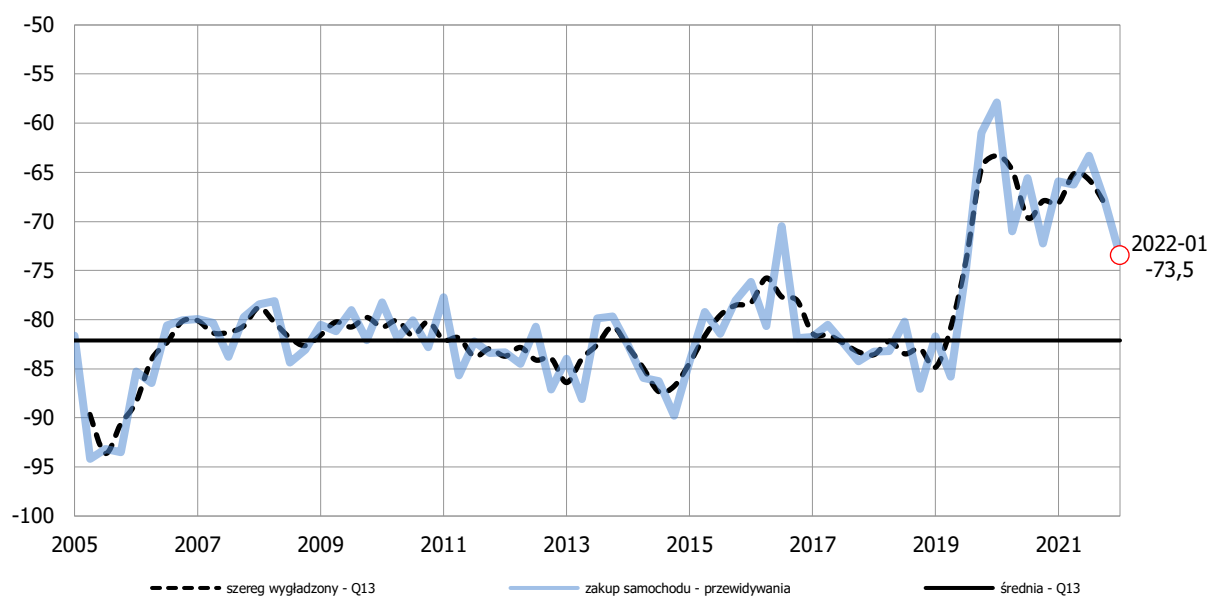

Warianty odpowiedzi - odsetki	Okres badania					
	X'20	I'21	IV'21	VII'21	X'21	I'22
1. więcej niż 30% dochodów	6,6	8,8	5,6	5,7	8,4	8,1
2. od 20% do 30% dochodów	14,2	18,0	22,3	20,7	17,8	16,6
3. od 10% do 20% dochodów	45,0	42,1	39,5	40,6	43,0	40,8
4. mniej niż 10% dochodów	34,1	31,1	32,6	33,0	30,8	34,5
średnia ważona stopa oszczędności	14,3	15,4	15,1	14,9	15,4	14,8

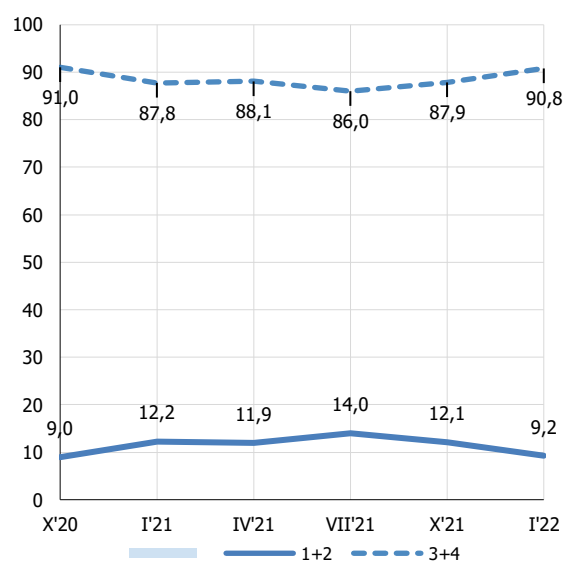
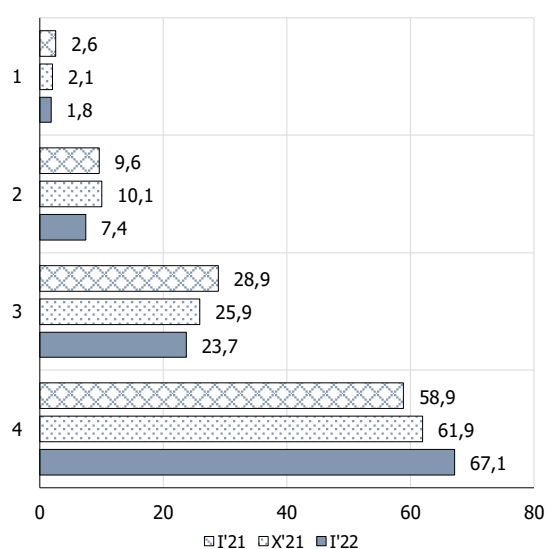

ZAKUP SAMOCHODU – PROGNOZA

Jakie jest prawdopodobieństwo, że w ciągu następnych 12 miesięcy kupią Państwo samochód?

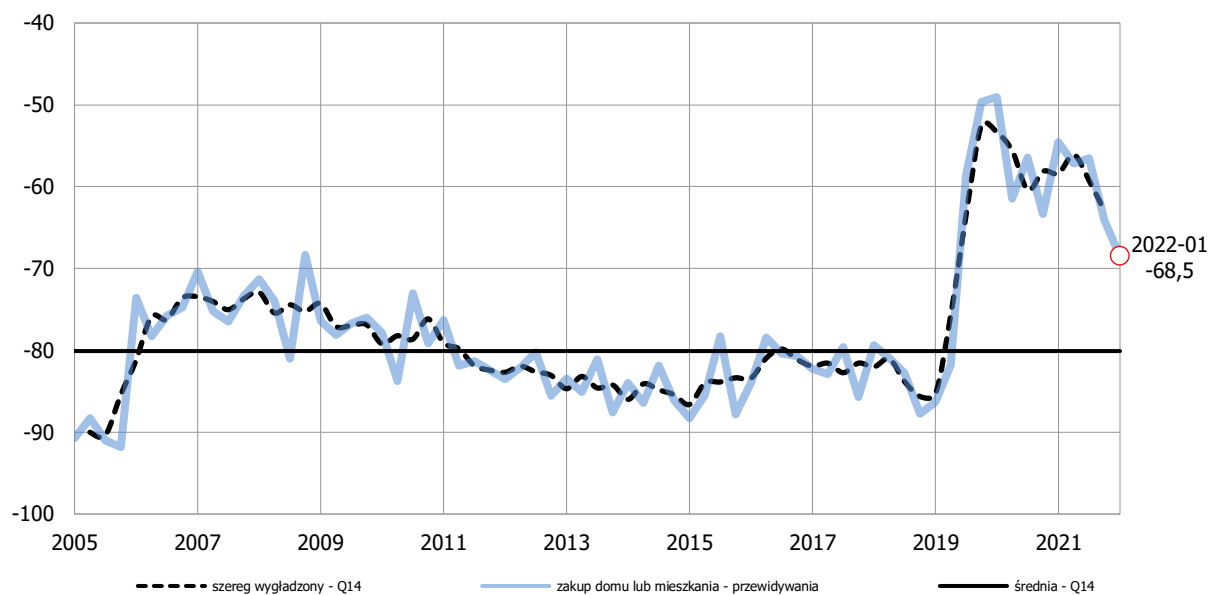

Warianty odpowiedzi - odsetki	Okres badania					
	X'20	I'21	IV'21	VII'21	X'21	I'22
1. bardzo duże	1,8	2,6	1,6	3,0	2,1	1,8
2. dość duże	7,1	9,6	10,3	10,9	10,1	7,4
3. niewielkie	26,9	28,9	30,1	28,4	25,9	23,7
4. zdecydowanie żadne	64,2	58,9	57,9	57,6	61,9	67,1
saldo	-72,2	-65,9	-66,2	-63,3	-67,8	-73,5

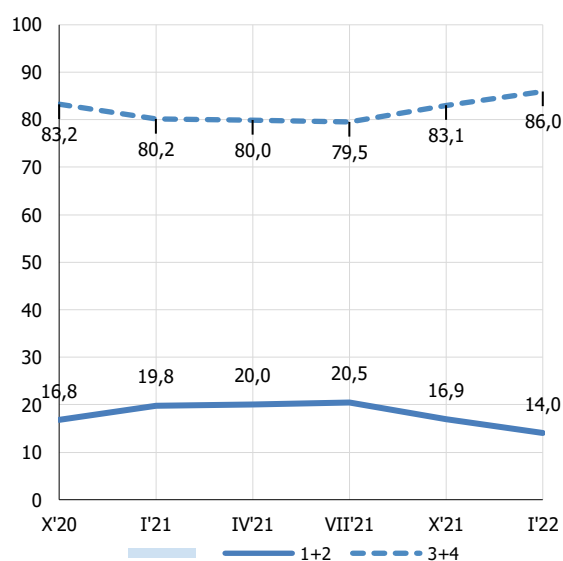
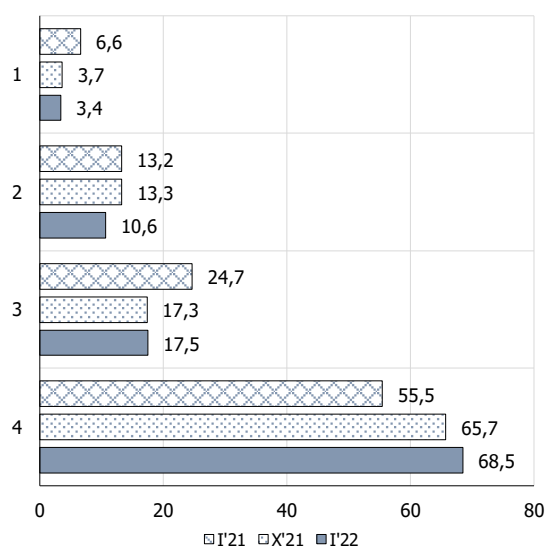

ZAKUP DOMU LUB MIESZKANIA – PROGNOZA

Czy planują Państwo w ciągu następnych 12 miesięcy zakupić lub zbudować dom?

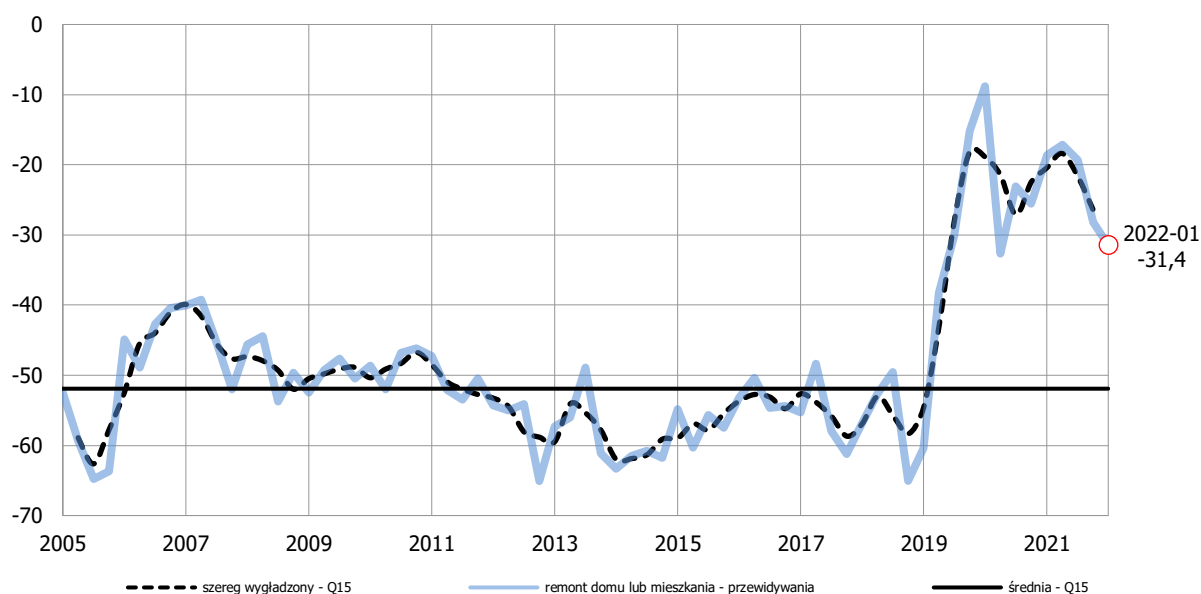

Warianty odpowiedzi - odsetki	Okres badania					
	X'20	I'21	IV'21	VII'21	X'21	I'22
1. zdecydowanie tak	3,9	6,6	5,0	5,1	3,7	3,4
2. możliwe	12,9	13,2	15,0	15,3	13,3	10,6
3. raczej nie	19,2	24,7	20,5	20,4	17,3	17,5
4. zdecydowanie nie	64,1	55,5	59,5	59,2	65,7	68,5
saldo	-63,4	-54,6	-57,2	-56,6	-64,1	-68,5

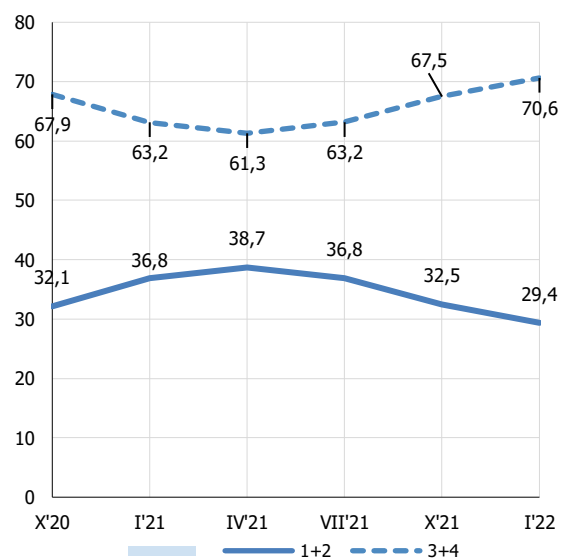
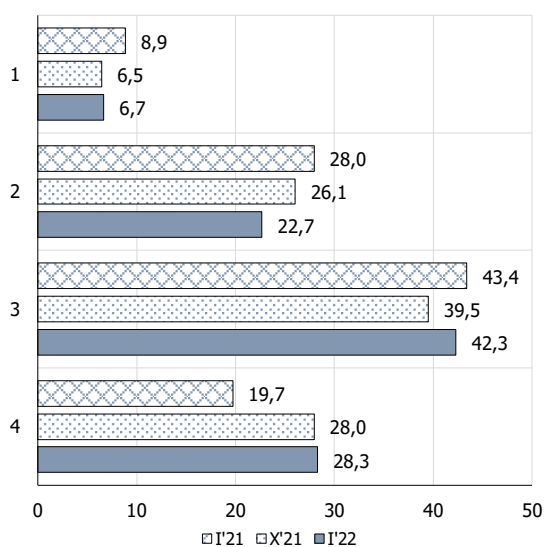

REMONT DOMU LUB MIESZKANIA – PROGNOZA

Jakie jest prawdopodobieństwo, że w ciągu następnych 12 miesięcy poniosą Państwo duże wydatki na podniesienie standardu lub remont zajmowanego domu, mieszkania?

Warianty odpowiedzi - odsetki	Okres badania					
	X'20	I'21	IV'21	VII'21	X'21	I'22
1. bardzo duże	6,3	8,9	9,0	8,3	6,5	6,7
2. dość duże	25,8	28,0	29,7	28,5	26,1	22,7
3. niewielkie	46,1	43,4	40,6	42,4	39,5	42,3
4. zdecydowanie żadne	21,7	19,7	20,7	20,7	28,0	28,3
saldo	-25,6	-18,6	-17,2	-19,4	-28,2	-31,4

III. STRUKTURA PRÓBY WEDŁUG CECH RESPONDENTÓW

Cechy gospodarstwa domowego		I'22
Liczba respondentów		1000
Głównym źródłem dochodów gospodarstw domowego jest		
praca najemna na stanowisku robotniczym	1	29,0
praca najemna na stanowisku nierobotniczym	2	29,4
praca w rolnictwie	3	1,3
praca na własny rachunek (wolny zawód, działalność gospodarcza, freelancer)	4	10,0
emerytura lub renta	5	25,8
inne źródła	6	4,5
Dochód gospodarstwa na jedną osobę wynosi		
mniej niż 1000 zł	1	4,1
od 1001 do 1350 zł	2	12,4
od 1351 do 1700 zł	3	15,2
od 1701 do 2250 zł	4	23,3
więcej niż 2250 zł	5	45,0
Gospodarstwo składa się z		
1 osoby	1	10,6
2 osób	2	27,3
3 osób	3	27,2
4 osób	4	22,9
5 osób	5	7,8
6 i więcej osób	6	4,2
Liczba dzieci do lat 18 i pozostających na całkowitym utrzymaniu		
zero	1	50,5
jedno	2	27,2
dwoje	3	18,2
troje	4	3,8
czworo i więcej	5	0,3
Gospodarstwo domowe znajduje się w		
wielkim mieście (100 tys. mieszkańców i więcej)	1	42,5
średnim mieście (od 10 do 100 tys. mieszkańców)	2	31,8
małym miasteczku (do 10 tys. mieszkańców)	3	5,5
na wsi	4	20,2
Wykształcenie wypełniającego (ukończone)		
wyższe	1	40,1
średnie	2	45,7
zawodowe	3	12,3
podstawowe	4	1,9
Wiek wypełniającego		
16-29	1	16,4
30-49	2	37,8
50-64	3	23,2
65+	4	22,6

IV. SUMMARY

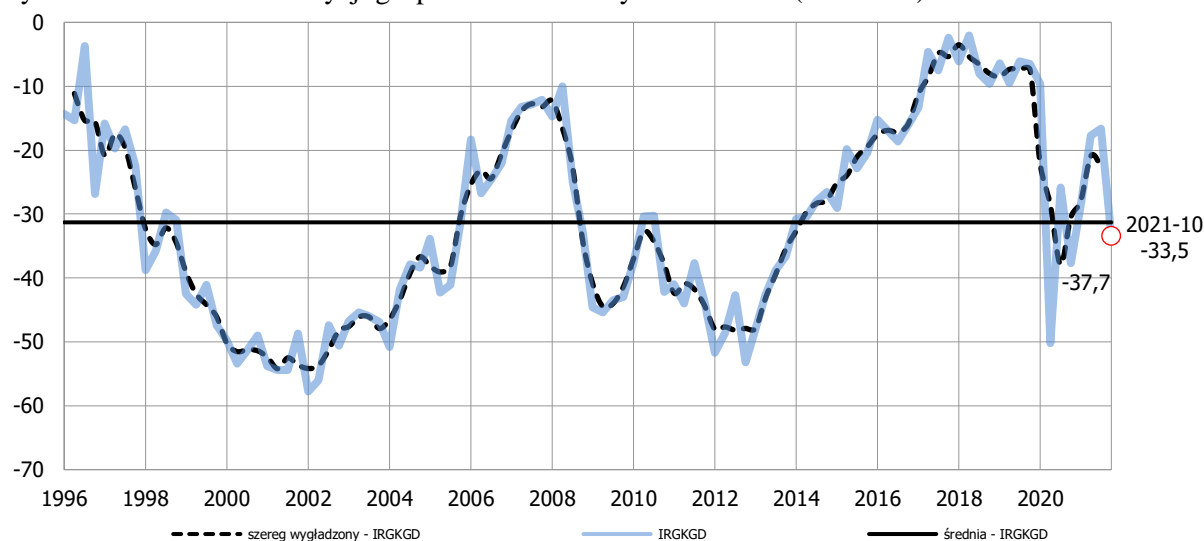
In the 1st quarter of 2022, consumer confidence did not change significantly compared to the last quarter of the previous year, which is reflected in only minor changes (ranging from -2.0 to +2.7 points) in the quarter-on-quarter values of all four components of the IRG SGH consumer confidence indicator (IRGKGD). The value of the indicator is now -32.9 pts, increasing only very slightly, by 0.6 pts, compared to the previous quarter. It follows that after the largest one-time decline in the value of the IRGKGD (since the record-breaking second quarter of 2020), which took place in the fourth quarter of 2021, consumer confidence in Poland remains very low at the beginning of 2022. In the first quarter of this year, there was a further deterioration in the assessment of the country's current overall economic situation, among other things. It can be assumed that respondents' persistently negative assessments of their own current and future financial situation were influenced primarily by fears of inflation. It is all the more surprising, however, that consumers' inflation expectations have declined in the current quarter. The value of the balance of responses to the question about the expected change in prices stands at 60.3 pts, which represents a drop by 10.8 pts compared with the fourth quarter of 2021 and a drop by 4.5 pts compared to the corresponding period of the previous year. This change may be due to consumers' growing expectation that the measures taken by the Monetary Policy Council, which has been steadily raising interest rates since October 2021, will start to have an anti-inflationary effect in the coming months.

V. KONDYCJA GOSPODARSTW DOMOWYCH W 2021 ROKU

Nastroje gospodarstw domowych w roku 2021 kształtowały się pod wpływem dwóch ważnych czynników. Po pierwsze, w I kwartale trwała jeszcze pandemia COVID-19 i częściowe obostrzenia z nią związane. Rok 2021 to także rok pokowidowego ożywienia, „otwierania” gospodarki i przywracania zerwanych łańcuchów dostaw. Po drugie, w ciągu roku znacznie wzrosła inflacja i obawy przed dalszym jej wzrostem.

W 2020 r. nastroje fluktuowały wraz z „falami” pandemii COVID-19 – głęboki spadek w II kwartale, odbicie w trzecim, a w czwartym „druga fala” pandemii i ponowne pogorszenie się nastrojów. Pierwszy kwartał 2021 r. stał jeszcze pod znakiem pandemii, ale wartość wskaźnika kondycji gospodarstw domowych zwiększyła się o blisko 10 pkt. Również w drugim kwartale wzrost wyniósł 10 pkt. Jednak w drugiej połowie roku odbudowa nastrojów konsumenckich straciła tempo, a w IV kwartale zanotowano ich pogorszenie się – wartość IRGKGD obniżyła się o 17 pkt. Obawy inflacyjne wpłynęły na redukcję planów wydatkowych, obawy o siłę nabywczą dochodów i ogólne pogorszenie się nastrojów ekonomicznych gospodarstw domowych. Na koniec roku wskaźnik IRGKGD znajdował się na niższym poziomie niż przed wybuchem kryzysu pandemicznego (o ok. 27 pkt). Jedną z jego składowych – saldo odpowiedzi na pytanie o przewidywaną ogólną sytuację gospodarczą w kraju przyjęło w IV kwartale wartość mniejszą o 38 pkt niż przed kryzysem, a saldo dot. obaw przed bezrobociem niższą o 20 pkt. W żadnym z badanych aspektów kondycji ekonomicznej gospodarstw domowych nie odnotowano poprawy względem okresu sprzed kryzysu COVID-19, z wyjątkiem prognozy zakupów dóbr trwałego użytku (por. Rysunek 1 i Tabela 1).

Rysunek 1. Wskaźnik kondycji gospodarstw domowych IRG SGH (IRGKGD)

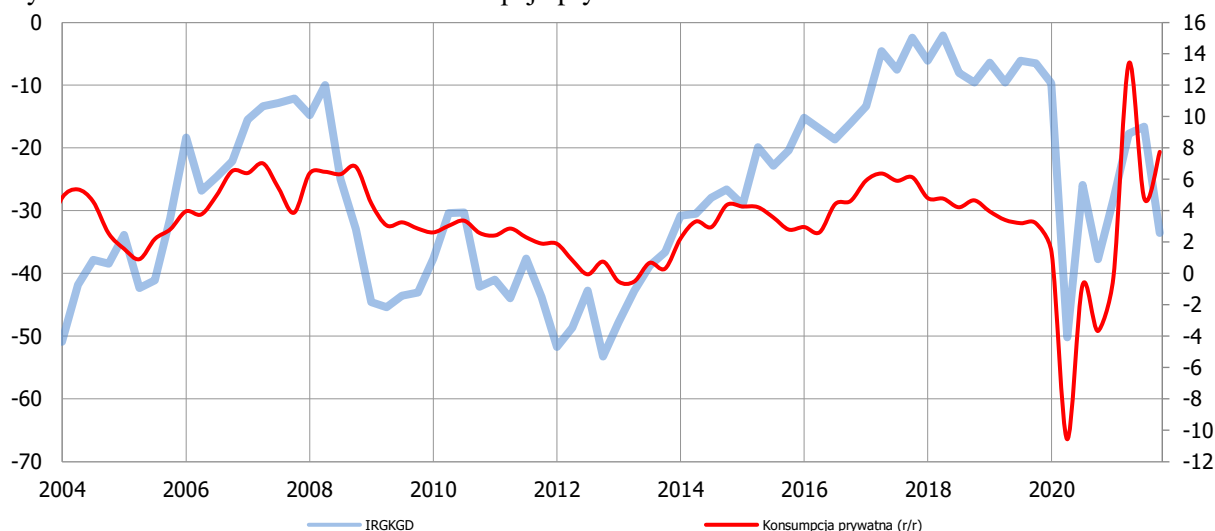
W okresie pandemii wahania nastrojów były skorelowane z dynamiką konsumpcji prywatnej. W 2021 r. jednak, w odróżnieniu od spożycia gospodarstw domowych, nastroje konsumentów nie uległy poprawie (por. Rysunek 2).

Zmiany nastrojów gospodarstw domowych w 2021 r. w Polsce przebiegały bardzo podobnie jak w całej Unii Europejskiej (por. Rysunek 3) – w pierwszych trzech kwartałach obserwowaliśmy odbudowę nastrojów po kryzysie COVID-19, a w IV kwartale ich pogorszenie się. O ile jednak załamanie się nastrojów w okresie pandemii COVID-19 w Polsce było znacznie płytsze niż w UE, to na koniec 2021 r. wartość wskaźnika nastrojów w UE była już niemal na poziomie z 2019 r., a w Polsce niższa o prawie 30 pkt.

Tabela 1: Zbiorcze zestawienie sald w 2021 r.

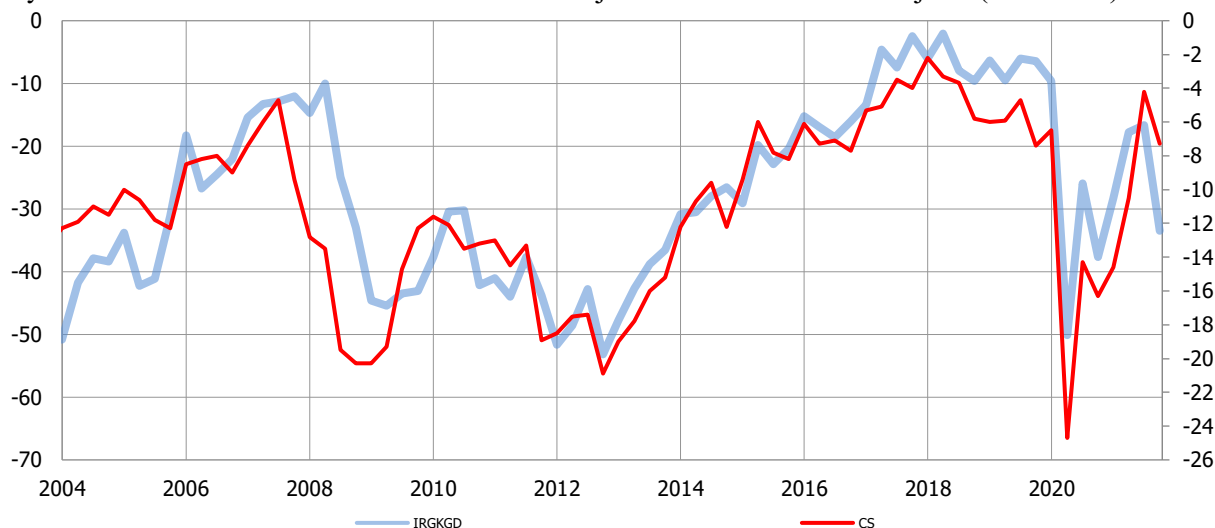
Wyszczególnienie	j.m.	Zmienna	Saldo, %					Zmiana, kw/kw				Zmiana r/r 2021/2020
			X'20	I'21	IV'21	VII'21	X'21	I'21	IV'21	VII'21	X'21	
WSKAŹNIK KONDYCJI GOSPODARSTW DOMOWYCH IRG SGH	saldo [pp.]	IRGKGD	-37,7	-28,3	-17,7	-16,6	-33,5	9,4	10,5	1,1	-16,9	4,2
1. Zmiana sytuacji finansowej gospodarstw domowych – diagnoza	saldo [pp.]	KGD.FS.S	-24,1	-24,4	-20,7	-13,4	-28,8	-0,4	3,7	7,3	-15,4	-4,7
2. Zmiana sytuacji finansowej gospodarstw domowych – prognoza	saldo [pp.]	KGD.FS.F	-20,3	-12,9	-9,5	-4,9	-28,0	7,4	3,4	4,6	-23,2	-7,8
3. Ogólna sytuacja ekonomiczna Polski – diagnoza	saldo [pp.]	KGD.GES.S	-45,8	-46,6	-44,2	-29,8	-38,7	-0,8	2,4	14,3	-8,8	7,2
4. Ogólna sytuacja ekonomiczna Polski – prognoza	saldo [pp.]	KGD.GES.F	-45,3	-33,0	-18,9	-22,4	-42,4	12,3	14,1	-3,5	-20,0	2,9
5. Koszty utrzymania – diagnoza	saldo [pp.]	KGD.PRA.S	31,3	34,4	37,3	43,9	55,6	3,1	2,9	6,6	11,7	24,4
6. Zmiany cen – prognoza	saldo [pp.]	KGD.PRA.F	66,2	64,8	63,0	64,1	71,1	-1,3	-1,8	1,0	7,1	4,9
7. Bezrobocie w kraju – prognoza (odwrotna skala)	saldo [pp.]	KGD.UNEMP.F	-61,3	-53,0	-30,2	-26,6	-36,2	8,3	22,8	3,6	-9,6	25,0
8. Zakupy dóbr trwałego użytku – diagnoza	saldo [pp.]	KGD.MP.S	-27,4	-18,6	-9,0	-7,9	-14,9	8,7	9,6	1,1	-7,0	12,4
9. Zakupy dóbr trwałego użytku – prognoza	saldo [pp.]	KGD.MP.F	3,1	8,2	16,4	15,7	26,7	5,0	8,3	-0,7	10,9	23,6
10. Oszczędności – diagnoza	saldo [pp.]	KGD.SAV.S	-4,7	-13,1	-14,3	-19,6	-32,4	-8,4	-1,2	-5,4	-12,8	-27,7
11. Oszczędności – prognoza	saldo [pp.]	KGD.SAV.F	-23,8	-14,2	-12,4	-12,6	-27,3	9,7	1,8	-0,2	-14,7	-3,5
12. Obecna kondycja finansowa gospodarstw domowych	saldo [pp.]	KGD.FIN.S	18,0	21,7	21,2	21,3	13,9	3,7	-0,6	0,1	-7,4	-4,1
13. Stopa oszczędności	%	KGD.SAVRATE.S	14,3	15,4	15,1	14,9	15,4	1,1	-0,4	-0,2	0,4	1,0
14. Zakup samochodu - prognoza	saldo [pp.]	KGD.CAR.F	-72,2	-65,9	-66,2	-63,3	-67,8	6,3	-0,3	2,9	-4,5	4,4
15. Zakup domu lub mieszkania - prognoza	saldo [pp.]	KGD.HOUSEBUY.F	-63,4	-54,6	-57,2	-56,6	-64,1	8,8	-2,6	0,6	-7,5	-0,8
16. Remont domu lub mieszkania - prognoza	saldo [pp.]	KGD.HOUSEEXP.F	-25,6	-18,6	-17,2	-19,4	-28,2	7,0	1,4	-2,2	-8,9	-2,7

Rysunek 2. Wskaźnik IRGKGD i konsumpcja prywatna

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Eurostat i IRG SGH.

Rysunek 3. Wskaźnik IRGKGD i wskaźnik nastrojów konsumenckich w całej UE (CSI EU27)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Eurostat i IRG SGH.

Na gorsze nastroje gospodarstw domowych rzutował m.in. brak zaufania społeczeństwa do działań rządu. W I kwartale 2021 r. poddano badaniu nastawienie społeczeństwa do wdrażanych przez rząd ograniczeń w prowadzeniu działalności gospodarczej w branżach usługowych. Respondentom zadaliśmy pytanie: „Czy popierają politykę zakazu lub ograniczenia działalności w poszczególnych branżach ze względu na sytuację epidemiologiczną”. To pytanie zadano w odniesieniu do 6 branż, które podlegały surowszym restrykcjom przeciwpandemicznym. Niemal $\frac{3}{4}$ ankietowanych było przeciwnych „zamykaniu” branż usługowych, z wyjątkiem dyskotek i klubów nocnych. W przypadku pięciu branż zdecydowana większość respondentów (5 x „nie”) nie akceptuje całkowitego „zamykania” działalności firm świadczących usługi:

- 75% respondentów nie akceptuje zakazu lub ograniczenia działalności w galeriach handlowych,
- 73% nie zgadza się na „zamykanie” hoteli,
- 72% nie zgadza się na „zamykanie” restauracji,
- 67% wyraża sprzeciw wobec „zamykania” siłowni, basenów, klubów fitness,
- 63% jest przeciwnych „zamykaniu” placówek kultury, kin i in.

W wielu krajach widoczne było zniecierpliwienie obywateli kolejnymi „lockdownami”. Jednak skala przeciwników obostrzeń była mniejsza niż w Polsce. W sąsiednich Niemczech, według badania cytowanego przez ‘Welt am Sonntag’ w lutym 2021 r., ok. 63% Niemców akceptowało wprowadzane przez rząd ograniczenia.